

Bacheloroppgave

ADM650 Jus og administrasjon

"Skal vi leke at du betyr noe?"

- En studie av eledemokrati i praksis"

Monica Molvær

Totalt antall sider inkludert forsiden: 64

Molde, 21.05.2013

Obligatorisk egenerklæring/gruppeerklæring

Den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk. Erklæringen skal bevisstgjøre studentene på deres ansvar og hvilke konsekvenser fusk kan medføre. Manglende erklæring fritar ikke studentene fra sitt ansvar.

Du/ dere fyller ut erklæringen ved å klikke i ruten til høyre for den enkelte del 1-6:		
1.	Jeg/vi erklærer herved at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller har mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	☒
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: <ul style="list-style-type: none"> • ikke har vært brukt til annen eksamen ved annen avdeling/universitet/høgskole innenlands eller utenlands. • ikke refererer til andres arbeid uten at det er oppgitt. • ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at det er oppgitt. • har alle referansene oppgitt i litteraturlisten. • ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse.	☒
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å <u>betrakte som fusk</u> og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høgskoler i Norge, jf. Universitets- og høgskoleloven §§4-7 og 4-8 og Forskrift om eksamen §§14 og 15.	☒
4.	Jeg/vi er kjent med at alle innleverte oppgaver kan bli plagiatkontrollert i Ephorus, se Retningslinjer for elektronisk innlevering og publisering av studiepoenggivende studentoppgaver	☒
5.	Jeg/vi er kjent med at høgskolen vil behandle alle saker hvor det forligger mistanke om fusk etter høgskolens retningslinjer for behandling av saker om fusk	☒
6.	Jeg/vi har satt oss inn i regler og retningslinjer i bruk av kilder og referanser på biblioteket sine nettsider	☒

Publiseringsavtale

Studiepoeng: 15

Veileder: Ingunn Gjerde

Fullmakt til elektronisk publisering av oppgaven

Forfatter(ne) har opphavsrett til oppgaven. Det betyr blant annet enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten (Åndsverkloven, §2).

Alle oppgaver som fyller kriteriene vil bli registrert og publisert i Brage HiM med forfatter(ne)s godkjenning.

Oppgaver som er unntatt offentlighet eller båndlagt vil ikke bli publisert.

Jeg/vi gir herved Høgskolen i Molde en vederlagsfri rett til å gjøre oppgaven tilgjengelig for elektronisk publisering:

ja nei

Er oppgaven båndlagt (konfidensiell)?

ja nei

(Båndleggingsavtale må fylles ut)

- Hvis ja:

Kan oppgaven publiseres når båndleggingsperioden er over?

ja nei

Er oppgaven unntatt offentlighet?

ja nei

(inneholder taushetsbelagt informasjon. Jfr. Offl. §13/Fvl. §13)

Dato: 21.05.2013

Forord

Jeg har valgt et tema som jeg selv er veldig engasjert i, både gjennom selvopplevde erfaringer og gjennom jobb. Jeg ble valgt som tillitselev når jeg gikk på videregående skole og ble senere valgt som elevrådsleder. Da jeg var ferdig på videregående ble jeg valgt som leder i Elevorganisasjonen i Møre og Romsdal hvor jeg ble sittende i 2 år. Siden 2006 har jeg jobbet som elev- og lærlingombud i Møre og Romsdal fylkeskommune. Både gjennom egne erfaringer og gjennom jobb, ser jeg at det varierer veldig hvordan elevrådene fungerer fra år til år og fra skole til skole. Jeg synes det er et interessant tema og jeg tror også at deltagelse gjennom et godt fungerende elevråd er med på å danne grunnlag for at ungdommer engasjerer seg i samfunnet ellers.

Det er viktig for meg å presisere at jeg skiller på rollen som student og som elev- og lærlingombud gjennom denne oppgaven. Mye av det jeg skriver om er fra mine egne erfaringer og kjennskap til elevrådene, og jeg skriver om dette temaet fordi det er noe jeg er veldig interessert i. Jeg har presisert til alle jeg har møtt underveis i intervjuene at jeg ikke kan bruke noe av den informasjonen jeg har fått gjennom intervjuene direkte til de aktuelle skolene. Jeg er på jakt etter gode løsninger som kan stimulere og engasjere flere elever, få til bedre elevråd og et sterkere demokrati.

Jeg vil gjerne takke min veileder fra Høgskolen i Molde, Ingunn Gjerde, og min venn og tidligere elevrådskollega, Kristoffer Robin Hartmann, for gode og motiverende samtaler underveis i prosessen.

Det har vært en lærerik og spennende prosess. Jeg ønsker spesielt å takke de som velvillig har stilt opp til intervju i oppgaven.. Dere har gitt meg motivasjon underveis gjennom gode og engasjerte samtaler. Jeg vil også sende en takk til de som på en eller annen måte har hjulpet med korrektur, motivasjon eller andre ting.

Monica Molvær

Sammendrag

Gjennom denne oppgaven kan en se at de tre skolene som har deltatt i undersøkelsene skiller seg fra hverandre gjennom måten de organiserer elevrådet på. Det er vanskelig å si om organiseringen i seg selv er en suksessfaktor, men det gir likevel noen indikatorer på hva som kan fungere godt som en suksessfaktor i et elevdemokrati.

Gjennom oppgaven blir det presentert fire områder som kan være med å påvirke elevenes deltagelse i elevdemokratiet:

1. Informasjon om hva det innebærer å sitte i elevrådet
2. Modeller for valg av elevråd
3. Elevmedvirkning – oppgaver og ansvar
4. Synlighet – status og aktivitet

Oppgaven tar for seg tre ulikeformer for demokrati; konkurransedemokrati, deltagerdemokrati og dialogdemokrati. Gjennom undersøkelser på elevdemokratiet kan vi se at den formen for demokrati som passer best for elevråd er deltagerdemokrati. Likevel ser vi at noen av skolen tar i bruk demokratiformer som kan minne om konkurransedemokrati og dialogdemokrati.

Innhold

1.0	Innledning	1
1.1	Definisjoner	2
1.1.1	Tillitseleven.....	2
1.1.2	Valgprosessen i klassen.....	2
1.1.3	Organisering av elevrådene.....	3
1.1.4	Elevrådskontakten	3
1.2	Valg av elevrådsstyre – ulike modeller	3
1.3	Avgrensning	4
2.0	Teori	5
2.1.1	Konkurransedemokrati	5
2.1.2	Deltagerdemokrati.....	5
2.1.3	Dialogdemokrati.....	6
2.2	Deltagerdemokratiet	7
3.0	Metode	8
3.1	Validitet	9
3.2	Etiske aspekter ved forskningen	9
4.0	Hoveddel – analyse av resultatene	10
4.1	Analyse	10
4.2	Elevråd – et konkurransedemokrati?	11
4.3	Elevråd – et deltagerdemokrati?.....	12
4.4	Elevråd – et dialogdemokrati?.....	14
4.5	Informasjon om hva det innebærer å sitte i elevrådet.....	15
4.5.1	Modeller for valg av elevråd	17
4.5.2	Medvirkning – oppgaver og ansvar.....	19
4.5.3	Synlighet – status og aktivitet	21
5.0	Konklusjon	24
5.1	Forslag til tiltak	24
5.2	Implikasjoner for videre forskning	24
6.0	Litteraturliste	25
7.0	Vedlegg 1 – Intervjuguide	26
7.1	Vedlegg 2 – Forslag til valgprosedyre i klassen.....	28
7.2	Vedlegg 3 - Intervju	29

1.0 Innledning

Gjennom min jobb og egne erfaringer fra elevrådsarbeid har jeg sett at elevdemokrati fungerer på veldig forskjellige måter. Elevrådsarbeid og elevmedvirkning er en lovpålagt oppgave, og skolen har et ansvar for å legge til rette for og gi nødvendig opplæring for at elevene er i stand til å utføre sitt arbeid. I tillegg skal skolen stimulere elevenes evne til å forstå demokrati og deltagelse. Elevrådsarbeid skal være en forberedelse til deltagelse i det demokratiske samfunnet utenfor skolen. Opplæringsloven gir elevene både rett og plikt til å danne elevråd og til å jobbe med elevenes læringsmiljø, arbeidsmiljø og velferdsinteresser. Opplæring til demokrati er en viktig del av læreprosessen på skolen. Gjennom deltagelse i elevrådet får en tillitselev erfaring og kunnskap om demokratiske arbeidsmåter og beslutningsprosesser. Det skal gi elevene reel medvirkning og medansvar til å forme sitt eget læringsmiljø i fellesskap med andre. Elevrådet er også det høyeste organet på skolen og det er viktig at organet er bevisst sin rolle og får en reel mulighet til å delta aktivt i elevdemokratiet. (Internett: Lovdata)

Motivasjon for elevrådsarbeid varierer fra skole til skole, og fra år til år. Nivået på engasjementet varierer også, noen jobber med kantinemat, noen med mobbing og andre med kvalitet på undervisningen. Jeg tror valg av tillitselev i hver enkelt klasse blir gjennomført litt tilfeldig og motivasjonen for å sitte i elevrådet vil kunne variere mellom medlemmene i elevrådet. Derfor synes jeg det er interessant å se på hvilke faktorer som gjør at elevene deltar aktivt i elevrådsarbeid for å se om det er noe skolen kan gjøre for å tilrettelegge for aktiv deltagelse i elevdemokratiet. Elevrådet kan organiseres på forskjellige måter og det kan også påvirke elevenes motivasjon til å delta. Jeg vil også se på hvilken form for demokrati elevdemokratiet er.

Problemstilling:

Hva gjør at elever deltar aktivt i elevdemokratiet?

1.1 Definisjoner

Oppgaven tar utgangspunkt i de offentlig videregående skolene i Møre og Romsdal. For å begrense oppgaven ble det valgt ut tre forskjellige skoler som har ulike forutsetninger for å drive elevrådsarbeid. Skole A er en mindre skole kombinert med yrkesfag og studiespesialiserende fag, skole B er en stor yrkesfagskole og skole C er en stor skole med studiespesialiserende fag. Underveis i oppgaven vil en møte på en del ord og uttrykk på de forskjellige organene i elevdemokratiet. Noen av uttrykkene kommer blant annet fra Opplæringsloven som sier noe om elevråd. Definisjon av uttrykkene nedenfor har jeg hentet fra opplæringsloven, Kokebok for elevrådsarbeid, egne erfaringer og kjennskap til organisering av elevrådene i Møre og Romsdal:

Tabell 1, Monica Molvær 2013

Elevrådet	Består av alle tillitselevne fra klassene på skolen
Elevrådsstyret	Styret velges <i>vanligvis</i> av elevrådet og de fleste består av ca 6 personer
Elevrådskontakt	Kontaktperson i ledelsen (evt en lærer) som følger opp elevrådet
Allmøte	Elevenes høyeste organ hvor alle elever møter jf. opplæringslova § 11-6

1.1.1 Tillitseleven

Tillitseleven representerer sin klasse i skolens elevråd etter å ha blitt valgt av klassens elever. Tillitseleven tar opp saker fra klassen i elevrådet og har plikt til å møte på elevrådsmøtene for å representere sin klasse og delta i medvirkningsprosessene. (Kokebok for elevrådsarbeid 2009:7-8)

1.1.2 Valgprosessen i klassen

De videregående skolene velger tillitselev i hver enkelt klasse (gruppe). Jf.

Opplæringsloven § 11-6 skal det velges en tillitselev per tjuende elev på skolen (Internett: Lovdata). Se vedlegg 2 for forslag til valgprosedyre fra Kokebok for elevrådsarbeid 2009. Gjennom undersøkelsen får vi vite at det varierer hvordan kontaktlærer presenterer valget og hvilken informasjon som blir gitt til elevene i forkant av valget.

1.1.3 Organisering av elevrådene

Gjennom egne erfaringer ser jeg at størrelsen på skolen vil kunne påvirke hvordan elevrådet organiserer sitt arbeid. For de skolene som har over 50 tillitselever, kanskje også fordelt på flere skolebygg/lokaliteter, vil møte på større utfordringer rundt å arrangere elevrådsmøtene enn mindre elevråd på ca 20 personer. Gjennom intervjuene viser det seg at elevrådsstyrene ofte har faste møtepunkt med rektor og at styrene møtes jevnlig. De forbereder også saker til elevrådsmøtene.

1.1.4 Elevrådskontakten

Alle skoler skal legge til rette for elevrådsarbeid og elevmedvirkning. En kontaktperson for elevrådet er et viktig ledd for å få til gode rutiner. Elevrådskontakten svarer på spørsmål fra elevrådet og kan hjelpe til med praktiske gjøremål. Det er ofte elevrådskontakten som organiserer det første møtet for elevrådet og sørger for at de får nødvendig opplæring. Det varierer fra skole til skole hvem som har dette ansvarsområdet. Noen har en person i ledelsen, noen har gitt ansvaret til en lærer og i noen tilfeller fungerer også rektor som en slik kontaktperson for elevrådet (Kokebok for elevrådsarbeid 2009:13)

1.2 Valg av elevrådsstyre – ulike modeller

Det varierer fra skole til skole om man velger elever blant tillitselevne, eller om det er åpent for alle elever å stille til valg. Opplæringsloven sier ikke noe konkret om hvem som kan bli valgt til styret, annet enn at valget skal skje skriftlig. (Internett: Lovdata).

Gjennom intervju med skolene i oppgaven har det kommet frem tre ulike modeller for valg av elevrådsstyre. Av tidligere kjennskap til modellene skolene bruker, er modell 1 den de fleste skolene tar i bruk. Oppgaven vil videre ta for seg de ulike modellene i drøftingen i kapittel 4.

Modell 1:

Tillitselevne blir kalt inn til oppstartsmøte med opplæring og valg av elevrådsstyret. Noen skoler inkluderer også vara med eller uten stemmerett på oppstartsmøtet med valg. Her vil det variere om det er kun tillitselever som kan stille til valg, varatillitselever eller om alle elever på skolen kan melde sin interesse.

Modell 2:

En komité som består av elevrådsleder (valgt på allmøte blant 2/3 av skolens elever) og to andre uavhengige elever bestemmer hvem som får sitte i elevrådsstyret. De aktuelle kandidatene må sende skriftlig søknad til komiteen og kandidatene blir intervjuet av komiteen. Komiteen tildeler de forskjellige kandidatene et verv i styret. Det blir ikke lagt frem forslag fra komiteen til elevrådet, det er komiteen som bestemmer hvem som får plass i styret.

Modell 3:

En skole som består av forskjellige avdelinger velger sine avdelingselevrådsstyrer. Elevene velger blant tillitselevne innad på avdelingen. Leder for avdelingselevrådet får automatisk plass i elevrådsstyret som velges etter modell 1.

1.3 Avgrensning

Jeg har forsøkt å avdekke hva som gjør at elevene ønsker å delta i elevrådet, men i løpet av prosessen har intervjuene også avdekket faktorer som også kan hemme elevene i å delta. Siden jeg har tatt utgangspunkt i tre forskjellige skoler må en være forsiktig med å generalisere mine funn til å gjelde alle skoler i Møre og Romsdal. De tre forskjellige skolene har veldig ulike måte å organisere elevrådet på. Skole A bruker modell 1 som står beskrevet på side 3 i oppgaven, det er den modellen de fleste andre videregående skolene i Møre og Romsdal bruker. Skole B bruker modell 3 som står beskrevet på side 3 og skole C bruker modell 2. Det er krevende å finne faktorer for hva som gjør at elevene ønsker å delta og det vil også være veldig personavhengig hva som påvirker motivasjon. Det vil også være indre og ytre faktorer som vil kunne påvirke motivasjonen for å engasjere seg. Da jeg tok utgangspunkt i de forskjellige modellene for valg av elevråd, elevrådsstyre og organisering av elevråd, har jeg gjort det for å se på om modellene for demokrati kan påvirke elevene til å delta i elevdemokratiet. Som teori har jeg brukt konkurransedemokrati, deltagerdemokrati og dialogdemokrati.

2.0 Teori

Tre ulike typer demokrati

Innenfor demokratiske styresett finner vi tre ulike teoretiske hovedperspektiver: deltagerdemokrati, dialogdemokrati og konkurransedemokrati.

Oppgaven vil se kort på de ulike perspektivene for å se hvilket perspektiv elevdemokratiet kan sammenlignes med. Deretter vil oppgaven ta for seg den demokratiformen som kan sammenlignes mest mulig med elevdemokratiet for å se på sammenhengen mellom det aktuelle perspektivet og elevdemokratiet.

2.1.1 Konkurransedemokrati

I dette perspektivet finner vi konkurranser mellom de som ønsker å styre. Demokratiet i dette perspektivet stammer fra den liberale ideologien som ser på demokratiet som en metode for å velge hvem som skal få styre og en metode for å velge politisk lederskap. Konkurransedemokratiet tar utgangspunkt i at det er en konflikt som fører til at folk ønsker å stille til valg. Gjennom politikken som formes, dannes grunnlaget for konkurransen om makt. I et slikt demokrati ligger makten i folket som kan velge mellom ulike politiske lederskap. For å bli gjenvalgt må man levere det folket forventer av lederskapet og makten for gjenvalg ligger også hos folket. Derfor anses ikke behov for interesseorganisasjoner, aksjoner, demonstrasjoner eller annet engasjement, fordi det kan bli sett på som en trussel til eliten, makten og modellen demokratiet bygges opp på.
(Hanssen, Helgesen og Vabo 2007:44-45)

2.1.2 Deltagerdemokrati

Videre kan vi se på deltagerdemokratiet som ønsker en bredest mulig deltagelse fra hele samfunnet i beslutningsprosesser. I motsetning til konkurransedemokratiet, ser deltagerdemokratiet på makteliter som en måte å pasifisere folket på. Gjennom å gi fra seg makten til andre, mister man eierskap til medvirkningen og engasjementet til å delta. Det ser også på makteliter med grunnleggende mistillit og mener at innholdet i politikken vil formes på en bedre måte gjennom deltagelse og engasjement fra folket.

En annen viktig side med denne modellen er at den ønsker å ivareta den enkeltes læring- og dannelsesprosess gjennom deltagelsen. Den gjør innbyggerne i bedre stand til å delta som borgere gjennom mer kompetanse og bedre innsyn i hvordan demokratiet

fungerer. Som deltager i demokratiet skal man også kunne kontrollere myndighetene og se med et kritisk blikk på beslutninger som blir tatt. Gjennom deltagelsen blir man mer bevisst sitt eget ansvar og tar del i samfunnet på en annen måte. Bred deltagelse med engasjerte og kompetente innbyggere vil også kunne være med å utvikle helheten i samfunnet til det bedre for alle.

Kritikken av denne modellen går ut på at det er lite realistisk at folk vil bli så engasjert i politikk og samfunn som denne modellen tar utgangspunkt i. En annen viktig del av deltagerdemokratiet er at en ønsker å legge til rette for supplerende deltagelse som sikrer rettighetene for de som ennå ikke kan delta i valg. Det kan for eksempel gjøres gjennom å etablere Ungdommens fylkesting hvor ungdom under stemmerettsalder kan bli hørt, ta del i beslutninger og få innflytelse i sitt nærområde. (Hanssen, Helgesen og Vabo 2007:46-47)

2.1.3 Dialogdemokrati

For dialogdemokratiet er kommunikasjon om hva som er til det felles beste en grunnleggende del av formen. Målet med denne formen for demokrati, med kommunikasjon som en sentral del, er at meninger skal møte andre meninger og brytes sammen til det beste for fellesskapet. I dialogdemokratiet er konsensus en viktig del av prosessene, at en etter diskusjoner skal bli enige om hva som er til det felles beste i samfunnet. Gode offentlige prosesser er grunnleggende og målet er at man skal unngå avstemninger, selv om prinsippet om flertall også må ligge til grunn i dette demokratiet. For å sikre seg at en tar hensyn til mindretallet, må enhver borger ta hensyn og vise solidaritet med mindretallet og sette sine egne interesser til siden. En må også ha evnen til å endre sine standpunkt dersom andre kan argumentere bedre for sin sak om hva som vil være til det beste for fellesskapet og samfunnet. (Hanssen, Helgesen og Vabo 2007:47-48)

2.2 Deltagerdemokratiet

Gjennom disse tre modellene for demokrati, kan en kjenne igjen mye av elevrådsdemokratiet. Vi kan se trekk fra konkurransedemokratiet fra modell 2 for organisering av elevråd fra side 3 i oppgaven. Men det er likevel deltagerdemokratiet som har de fleste trekkene som vi kan kjenne igjen i elevdemokratiet. Derfor har jeg valgt ut den som hovedteori for oppgaven, men vil også trekke inn konkurransedemokrati og dialogdemokrati under drøftingen i kapittel 4.

En viktig del av deltagerdemokratiet, er at deltagelse i demokratiet skal være en lærerik prosess. Læringen har en verdi i seg selv i deltagerdemokratiet. Det samme gjelder for elevrådsdemokratiet. Skolen skal stimulere elevenes evne til å forstå demokrati og deltagelse. Elevrådsarbeid skal være en forberedelse til deltagelse i det demokratiske samfunnet utenfor skolen.

I deltagerdemokratiet er det er forutsetning av man får til en bred deltagelse og et engasjement i de ulike fasene av en beslutningsprosess. Når flere mennesker deltar i beslutningsprosessene, vil det kunne være med å påvirke innholdet i beslutningene. Derfor vil det være viktig å få med elevene i beslutninger som blir tatt i skolehverdagen. På denne måten får man beslutninger som alle deler i skolesamfunnet kan si seg fornøyd med. Men det er også viktig å se på deltagelsen i seg selv som en egen verdi i deltagerdemokratiet. Uavhengig av om man får påvirket beslutningene etter sitt ønske, er engasjementet og deltagelsen med på å gi erfaring, sosial og menneskelig utvikling og selvspekt. Ved å delta for man mulighet til å føle en slags selvrealisering som igjen kan føre til at man ønsker å delta mer i demokratiske prosesser. (Østenrud 2007:150-151).

3.0 Metode

Som metode i oppgaven har jeg valgt kvalitativ metode. For å kunne beskrive forskjellen mellom kvalitativ og kvantitativ metode, kan man på en måte si at kvalitativ metode kan fastslå forskjellen mellom epler og pærer, mens kvantitative metoder går ut på å telle hvor mange det er av hver. (Dale, Jones og Martinussen 1988:9).

Ved å benytte meg av kvalitativ metode kunne jeg gå mer i dybden og få mer detaljerte svar fra forskjellige elevgrupper. For å belyse problemstillingen på best mulig måte, intervjuet jeg en elev som ikke sitter i elevrådet, en som sitter i elevrådet/et styremedlem, elevrådsleder og rektor. Det varierer litt fra skole til skole hvem som har stilt til intervjuene. Vedlegg 1 viser intervjuguiden som ble brukt under intervjuene. Vedlegg 3 viser svar fra de forskjellige intervjuene.

Ved gjennomføringen av intervjuene ble det sendt forespørsel til skolens rektor som videreformidlet spørsmålet til elevene. Innad på skolene kjenner de til hvem de forskjellige som stilte til intervju er. Noen elever ble intervjuet sammen to og to, men i hovedsak ble de intervjuet hver for seg. Her følger en oversikt over respondentene slik at det skal bli enklere å lese resultatene i kapittel 4. Elev nr 8 finnes ikke intervjuet, det ble hoppet over til «elev 9» ved en feiltagelse. Derfor finner vi ikke «elev». Fra denne modellen kan man også se hvilken bakgrunn de forskjellige som stilte til intervju fra de forskjellige skolene har:

Skole	Elev/rektor	Forklaring	Forkortelse
Skole A	Elev 1	Uten tillitsverv	Elev A1
	Elev 2	Medlem av elevrådet	Elev A2
	Elev 3	Styremedlem i elevrådet	Elev A3
	Elev 4	Elevrådsleder	Elev A4
	Rektor 1	Rektor	Rektor A
Skole B	Elev 5	Uten tillitsverv	Elev B1
	Elev 6	Elevrådsleder	Elev B2
	Elev 7	Styremedlem i elevrådet	Elev B3
	Rektor 2	Rektor	Rektor B
Skole C	Elev 9	Styremedlem i elevrådet	Elev C1
	Elev 10	Elevrådsleder	Elev C2
	Ansatt	Ansatt i ledelsen på skolen	Ansatt C3

Tabell 2, Monica Molvær 2013.

3.1 Validitet

De som har deltatt i undersøkelsen, utenom elever uten tillitsverv, har deltatt i kraft av sin jobb eller sitt verv. I samtaler med dem i forkant, har de gitt uttrykk for at de synes det er en spennende oppgave og at de gjerne vil bidra for å belyse problemstillingen. Jeg har all grunn til å tro at de har svart oppriktig, ettersom de har deltatt frivillig og selv er interessert i medvirkning og elevrådsarbeid.

3.2 Etiske aspekter ved forskningen

Det etiske aspektet i forskning om at «deltakelse skal være basert på frivillighet» og «retten til privatliv» (Jacobsen 2005:46), ble ivaretatt ved at elevene fikk beskjed om at det var frivillig å delta i undersøkelsen når forespørselen om intervju ble sendt til skolen. Siden rektor/skolens ledelse har videreformidlet spørsmålet kan man ikke vite helt hvordan det ble fremstilt ovenfor elevene, men det ble gjentatt at det var frivillig ved intervjuets start. Jeg har samlet inn alder og kjønn på respondentene, men ser i etterkant at jeg bør utelate alder i oppgaven for å ivareta anonymiteten til elevene. Elevenes svar om alder er derfor fjernet i vedlegg 3.

I tillegg vil skolene bli anonymisert. Respondentene ble gjort oppmerksomme på at dersom noen kjenner til de forskjellige modellene for elevrådene, vil de likevel kunne kjenne igjen hvilken skole det gjelder og dermed finne ut f. eks hvem elevrådslederen eller rektor er. For å kunne danne seg et bilde av størrelse og blanding mellom yrkesfag- og studiespesialiserende linjer, har jeg gitt noen generelle beskrivelser av skolen som likevel skal ivareta skolens anonymitet under kapittel 1 om definisjoner.

Det bør nevnes at ingen av spørsmålene eller svarene fra intervjuene vil kunne gi opplysninger som under personopplysningsloven definerer som følsomme opplysninger jrf. Lov om behandling av personopplysninger (Jacobsen, 2005:48).

4.0 Hoveddel – analyse av resultatene

4.1 Analyse

Som problemstillingen min uttrykker, ønsker jeg å se på hvilke faktorer som kan påvirke elevene til å engasjere seg i elevrådet. Gjennom analysen av resultatene vil jeg ta for meg de mest sentrale funnene i undersøkelsen som kan være med på å belyse problemstillingen. Her vil jeg også dra inn teori fra kapittel 3 for å vise sammenhengen mellom teorien og problemstillingen. Gjennom de tre forskjellige modellene for organisering av elevråd som er beskrevet på side 3 i oppgaven, kan en kjenne igjen trekk både fra konkurransedemokrati, deltagerdemokrati og dialogdemokrati. Jeg har valgt deltagerdemokrati som hovedteori fordi det er den som best kjennetegner elevråd som demokrati (se punkt 2.2). Likevel kan en se tendenser fra konkurransedemokrati og dialogdemokrati i elevrådene. Jeg har valgt å dele denne delen inn i underkapitler med egne overskrifter for å gjøre det mer oversiktlig. I tillegg avslutter oppgaven med et eget kapittel med konklusjon, forslag til tiltak og implikasjoner for videre forskning.

De mest sentrale funnene som kan være med å påvirke elevenes deltagelse i elevrådet er:

1. Informasjon om hva det innebærer å sitte i elevrådet
2. Modeller for valg av elevråd
3. Elevmedvirkning – oppgaver og ansvar
4. Synlighet – status og aktivitet

Først vil jeg trekke frem sammenheng mellom teorien jeg har presentert i kapittel 2 og elevdemokratiet. Deretter presenterer jeg de fire punktene ovenfor.

4.2 Elevråd – et konkurransedemokrati?

Fra modell 2 for valg av elevråd som består av å velge elevrådsleder blant 2/3 av elevene og sette ned en komité som skal tildele verv i elevrådsstyret, kan vi kjenne igjen noen av trekkene i et konkurransedemokrati. Vi kan kjenne igjen konkurranse mellom de som ønsker å styre elevrådet gjennom mobiliseringen av kandidater og at alle elevene deltar på debatt mellom kandidatene. Her kan elevene velge mellom ulike kandidater som har sine egne valgkampsaker. Gjennom intervju med to av elevene fra skolen som tar i bruk modell 2 kan vi se likhetstrekk med konkurransedemokratiet hvor en liten elite får makten over beslutningene som skal tas. Her er noen utdrag fra intervjuet hvor valg av elevrådsstyret ble diskutert:

Elev C9 (oppfølgingsspørsmål markert i fet skrift):

«Personen som satt som leder kjente til meg fra ungdomsrådet tidligere, så jeg kom inn i styret.»

«Så vil lederen samle alle representantene for gå gjennom hvilke stillinger vi har i styret og levere ut et skjema de interesserte kan fylle ut. Deretter vil lederen ha med seg to uavhengige som ikke har noe med elevrådsstyret å gjøre som går gjennom de som vil søke til styret og intervjuer dem. De avgjør hvem som får hvilke stillinger de forskjellige søkerne får i styret. Elevrådslederen har det siste ordet i avgjørelsen.»

Legges forslaget frem for alle tillitselevne for endelig avgjørelse?

«Nei, det er elevrådslederen, i samråd med de to andre, som tar avgjørelsen om hvem som får plass i styret.»

Vet du om elever har reagert hvis de ikke har kommet meg?

«Nei, men de får en forklaring for hvorfor de har fått plass eller hvis de ikke får plass»

Videre kan vi se utdrag fra elev C10 om samme tema:

Elev C10:

«Valget av elevrådsleder gjøres på våren, april-mai. Da har vi en uke hvor kandidater kan komme til sittende elevrådsleder for å si fra at de ønsker å stille. Deretter kjører vi en debatt for alle VG1 og VG2-elever, slik at de skal få bli bedre kjent med kandidatene. Så

stemmer alle de elevene fra VG1 og VG2 gjennom Fronter. Så det blir litt valgkamp, det er viktig for oss at det blir litt morsomt. På denne måten så vet 2/3 av skolen vet hvem elevrådsleder.»

I denne modellen velger de elevrådsleder med å engasjere så mange som mulig og engasjementet i seg selv kan virke som en egen verdi for måten det gjennomføres på. Elevene må aktivt velge en kandidat, de deltar som tilhørere på debatten og blir kjent med lederkandidatene. Men når man skal velge styre i denne modellen, er det bare en liten gruppe som får ta avgjørelser. Elevene forklarer gjennom intervjuet at de er veldig opptatt av at komiteen skal være så uavhengig som mulig, men likevel er det ingen som kan etterprøve beslutningene slik jeg tolker respondentene gjennom intervjuet. Det samsvarer ikke helt med konkurransedemokratiets prinsipp om at makten ligger hos folket, men det samsvarer med tanken om at man gir makten til en gruppe som kan ta avgjørelser på vegne av folket. Andre, og mer demokratiske løsninger for denne modellen, kunne vært at komiteen la frem sitt forslag for elevrådet som til slutt får siste ord i saken.

4.3 Elevråd – et deltagerdemokrati?

Her kan vi se at elevene er opptatt av at alle skal delta i de demokratiske prosessene og at man skal fordele makten utover i elevrådet:

Elev A3 og A2:

Hvordan blir oppgaver fordelt og delegert innad i elevrådet?

«Elev A3»: Det tror jeg er ganske jevnt fordelt, der var vi veldig forsiktige når vi startet opp og sa at vi skulle sørge for at ingen ble sittende igjen med alt, alle enten fikk enten et varaverv eller et vanlig verv.»

«Elev A2: Ja, det er viktig å fordele makten.»

Det samsvarer godt med prinsippet om at deltagelsen i seg selv er en egenverdi og gir læring. En bredest mulig deltagelse er viktig i perspektivet om deltagerdemokrati. Videre kan vi se en rektors beskrivelse av elevrådet:

Rektor B1: *«Det viktigste må være å sammenligne det litt med lokalpolitikken. Dersom elevene tror at de ikke får gjennomslag og ikke får sine ønsker hørt, at lærerne og skolen*

kjører på uten å høre på dem, da tror jeg elevene vil se på det som bortkastet å sitte i elevrådet.»

Selv om rektor her trekker frem lokalpolitikken som et eksempel, er det likevel en vesentlig forskjell mellom lokaldemokratiet i en kommune og et elevråd. Elevene har stemmerett innad i elevrådet, og de har stemmerett i enkelte formelle organer på skolen som f. eks skoleutvalget og skolemiljøutvalget. I deltagerdemokratiet er deltagelsen i seg selv veldig viktig og det blir også trukket frem at man kan lage til supplerende organer for de som er under stemmerettsalder. Det kan på mange måter sammenlignes med måten elevdemokratiet er organisert på, selv om elevene har stemmerett i noen formelle organer på skolen. I elevdemokratier er læringen av å delta en grunnleggende verdi for demokratiet.

Videre ser også deltagerdemokratiet på deltagelse gjennom sosiale medier som en lavere terskel for å delta i demokratiet. Gjennom undersøkelsen kom det frem at alle elevrådene har egne grupper på Facebook som de bruker til å dele informasjon innad i elevrådet og hvor elevene enkelt kan sende inn saker. Gjennom å ha en lav terskel for å sende inn saker, kan terskelen for å delta aktivt kanskje øke for noen elever, mens for andre elever oppleves det som lettere å kunne delta.

Som jeg beskrevet tidligere går kritikken av denne modellen ut på at det er lite realistisk at folk vil bli så engasjert i politikk og samfunn som denne modellen tar utgangspunkt i. Her ligger kanskje en del av kjernen på utfordringen i elevdemokratiet. Det tar utgangspunkt i at elevene på skolen er engasjert og ønsker å delta i elevdemokratiet, men i virkeligheten ser det ikke ut til at elevrådene fungerer så optimalt som man kunne ønske seg. Elevene kunne gjennom undersøkelsen fortelle at i noen klasser sliter man med å få tak i elever som vil stille som tillitsvalgt og må overtale hverandre. Samtidig nevner noen elever at «Janteloven» som sier «du skal ikke tro du er noe» påvirker elevene når man skal stille til valg.

Elev A3: *«I Norge skal du jo ikke tro at du er noe, vi har jo Janteloven.»*

Holdninger som dette vil være med på å hemme elevdemokratiet. For deltagerdemokratiet spiller en bred deltagelse og engasjement en viktig faktor. Både i elevdemokratiet og i elevdemokratiet vil det være viktig å engasjere flest mulig til å delta, si sine meninger og bidra i beslutningsprosesser.

4.4 Elevråd – et dialogdemokrati?

For dialogdemokratiet er kommunikasjon helt grunnleggende del av den demokratiske formen. Skole B tar i bruk en annen form for demokrati med egne elevrådsstyrer for hver enkelt avdeling på skolen. I dialogdemokratiet er konsensus en viktig del av prosessene, at en etter diskusjoner skal bli enige om hva som er til det felles beste i samfunnet.

Her er det lav terskel for å ta opp ting og gjennom intervjuet med rektor kan man få inntrykk av de snakker seg frem til enighet om de fleste sakene.

Rektor B1:

Det blir lavere terskel for å ta opp ting internt på avdelingene?

«Ja, det er på avdelingene det skjer. De holder til på hvert sitt hus, nesten litt som Harry Potter. Hver avdelingsleder har hvert sitt område med ansvar for personal, økonomi og pedagogikk. Da er det naturlig at elevene tar opp ting direkte med avdelingsleder, f. eks hvis det er for kaldt i klasserommet.»

Tror du det blir mindre saker i elevrådsstyret fordi man filtrerer ut en del saker gjennom avdelingene?

«Ja, det tror jeg. Jeg tror også det er mindre saker fordi det er et tett forhold mellom elever og lærere. De fleste saker blir løst på klassenivå.»

Trekkene ved denne formen å organisere elevråd minner om de grunnleggende prinsippene i dialogdemokratiet. Denne formen bygger videre på deltagerdemokratiet, som jeg mener er den riktige formen å sammenligne elevrådsarbeid med. Likevel er kommunikasjon en viktig del av demokratiet og elevrådsarbeid.

4.5 Informasjon om hva det innebærer å sitte i elevrådet

Ut i fra undersøkelsen kom det frem at de tre skolene bruker samme prinsipp for valg av tillitselev i klassene, men fremgangsmåten varierer noe. Aktuelle kandidater rekker opp hånda, noen blir foreslått av andre, og deretter stemmer de skriftlig over kandidatene. Noen presenterer seg for klassen, mens andre sier ingenting før de går til valg. Både elever og rektorer har gitt tilbakemelding om at informasjonen i forkant av valget i klassene har et forbedringspotensial. Elevene har valgt tillitselever siden barneskolen og gjennom hele ungdomsskolen, så det er i utgangspunktet en rutine som elevene kjenner til fra før. Elevene fra de tre skolene ga uttrykk for at de ikke fikk noe spesiell informasjon fra kontaktlæreren, annet enn at de skulle velge en tillitselev. Skole C bruker derimot elever til å gå rundt i klassene. Oppgaven viser først svar fra skole A og B, deretter skole C som gjør det litt annerledes. En elevrådsleder og en elev uten tillitsverv blant annet fortelle:

Elev B6:

«Elev 6: Sa bare at nå skulle vi velge tillitselev»

«Elev 6: Det kommer an på hva læreren sier om det, det må være positivt vinklet».

Elev B5:

«Jeg vet ikke, fordi jeg vet så lite om det. Hvis flere elever hadde fått vite om hva det gikk ut på og hvilke oppgaver de har, så tror jeg flere kunne stilt til valg».

Dersom elevene ikke vet hva det innebærer å sitte i elevrådet og ikke har noe informasjon om det, kan de kanskje vegre seg til å stille til valg. De vet kanskje ikke om det vil gå utover undervisningen eller går utover skolearbeidet når man tar på seg et slikt verv. De er kanskje ikke klar over at de kan skrive det på CV og få attest for arbeidet sitt, noe som vil kunne være verdifullt når de skal søke jobb senere, spesielt for de som skal søke lærlingplass.

Samtidig kan vi også se at rektorene selv mener rutinene og informasjonen ikke er tilfredsstillende nok:

Rektor A1:

«Nei, vi er nok ikke flinke nok til det dessverre. Vi tar det for gitt, mange har jo gjort dette i mange år, men vi får jo også en del nye lærere underveis, så kanskje vi burde ha minnet om det i større grad enn det vi gjør. Når du stiller meg spørsmålet kommer jeg på at jeg skal gjøre det, jeg tror det kan være behov for en gjennomgang. Jeg synes ikke vi er flinke nok på det området»

Rektor B1:

Har dere noe spesielt dere ber kontaktlærerne si i klassen før valget?

«Nei, ingenting bestemt. Ikke annet enn at det skal være valg»

Skole C skiller seg ut fra de to andre skolene. De gjennomfører valg på samme måte som de andre skolene, men de sender elever rundt i klassene for å gi informasjon om hva det innebærer å sitte i elevrådet. Her kan vi se hvordan elevene forklarer prosessen:

Elev C9:

«Elevrådsleder bruker å gå rundt i alle klasser og informere kort om hva det innebærer og oppfordrer interesserte til å stille til valg. Når vi har valgt styret så har vi en representant for hvert av årskullene.»

Elev C10:

«Første året så gir læren informasjon om hva elevrådet er, hva de jobber med og hvilket ansvar man har i elevrådet. Andre og tredje året er det ofte den tillitseleven som hadde ansvaret for det årskullet som kommer tilbake for å fortelle om sin erfaring fra elevrådet.»

Det kan være lavere terskel for elevene å stille til valg i klassen dersom de treffer andre elever som kan fortelle om arbeidet. Det er troverdig å høre andre elever fortelle, og de kan fremstille det på en måte som gjør at det interessant for andre elever å stille. Under punkt 4.5.3. kan vi også se at elevene fra skole C snakker om at det er status å sitte i elevrådet og at de er opptatt av å fortelle elevene hvor mange muligheter du får og hvor mye spennende du kan oppleve i elevrådet. Det kan kanskje påvirke flere elever til å stille til valg.

4.5.1 Modeller for valg av elevråd

Gjennom undersøkelsen kom det tydelig frem at de tre skolene hadde tre forskjellige modeller for å organisere valg av elevrådsstyre. Ut i fra mine egne erfaringer med elevråd, vet jeg at de fleste skolene praktiserer valg etter modell 1 i beskrivelsen under:

Modell 1:

Tillitselevne blir kalt inn til oppstartsmøte med opplæring og valg av elevrådsstyret. Noen skoler inkluderer også vara med eller uten stemmerett på oppstartsmøtet med valg. Her vil det variere om det er kun tillitselever som kan stille til valg, varatillitselever eller om alle elever på skolen kan melde sin interesse.

Modell 2:

En komité som består av elevrådsleder (valgt på allmøte blant 2/3 av skolens elever) og to andre uavhengige elever bestemmer hvem som får sitte i elevrådsstyret. De aktuelle kandidatene må sende skriftlig søknad til komiteen og kandidatene blir intervjuet av komiteen. Komiteen tildeler de forskjellige kandidatene verv i styret. Det blir ikke lagt frem forslag fra komiteen til elevrådet, det er komiteen som bestemmer hvem som får plass i styret.

Modell 3:

En skole som består av forskjellige avdelinger velger sine avdelingselevrådsstyrer. Elevene velger et avdelingsstyre blant tillitselevne innad på avdelingen. Leder for avdelingselevrådet får automatisk plass i elevrådsstyret som velges etter modell 1.

Jeg synes det er interessant at de praktiserer tre så forskjellige modeller for valg av elevrådsstyret. Modellene har antageligvis utviklet seg over tid og de har funnet løsninger som passer best for deres egen skole.

Ut i fra intervjuene med elevene, så ser jeg at skole A som tar i bruk modell 1 gir tilbakemelding om at de sliter med engasjement og oppmøte i elevrådet. Elevrådenes aktivitet er ofte personavhengige, så lavt engasjement kan være tilfeldig i dette skoleåret. Her er noen av svarene elvene fra skole A har gitt om oppmøte og engasjement i elevrådet:

Elev A3 og A2:

«Elev 3: Det er ikke alle som er med som har like mye interesse av å være her, det merkes.»

«Elev 2: Noen gir mer enn andre»

Videre sier de også:

«Du har dem som ikke har interesse av å være her, også har du vi som er her og vil gjøre noe mer ut av det».

«Elev 3: Vi har hatt veldig liten deltagelse etter jul»

«Elev 2: Det har ledet til at de ikke møter opp, også må vi utsette, og slik foregår det.»

Den ene eleven på skole C kan fortelle det stikk motsatte enn elevene på skole A om oppmøte i elevrådet:

Elev C10:

«Det er et godt oppmøte på møtene, men det er alltid noen det ikke passer for, slik er det bare.»

Det er vanskelig å si om dette har noe med organisering av elevrådet å gjøre, men det kan være en av suksessfaktorene som gjør at elevene møter opp til elevrådsmøter. Denne eleven kunne også fortelle at det var mange som tok ordet på møtene og engasjerte seg i sakene de diskuterte. Det kan være mange sammensatte faktorer som fører til at elevrådet på skole C har et godt oppmøte. Men modellen de bruker med søknadsskjema, intervju og tildeling av verv kan legge ekstra stort press på elevene som stiller til valg. Gjennom en slik prosess vil elevene kanskje føle seg mer forpliktet til å fylle vervet på en god måte.

4.5.2 Medvirkning – oppgaver og ansvar

Elevene i elevrådene på alle skoler gir uttrykk for at de har en god dialog og et godt samarbeid med ledelsen på skolen. De sier at ledelsen er lydhør for deres forslag og at de er åpen for elevenes innspill på saker.

Elev A4:

«Vi blir tatt i mot ganske positivt, og de hører på oss. Flere av tingene vi har tatt opp har de faktisk gjort noe med.»

Samtidig kan vi se at rektor på samme skole kan fortelle at de ønsker å fremstå som lyttende til elevene, noe som samsvarer med det elevrådslederen har svart:

Rektor A1:

«Vi opplever oss selv som en lyttende ledelse, vi er åpen for forslag og har en «åpen dør-policy», det gjelder både for de ansatte og elevene.»

På skole B og C kan elevene også fortelle om en imøtekommende ledelse:

Elev B7:

«Elev 6: Vi er velkommen der, de er imøtekommende og lett å snakke med»

Elev C9:

«Vi blir mottatt veldig positivt. Det er åpen kommunikasjon og rektor er genuint interessert i hva vi driver med. Vi vet at vi er ønsket av ledelsen og det er positivt for oss.»

Elev C10:

«Du har frie tøyler, men det krever også at vi gjør jobben vår. Ledelsen er tydelig på hva de forventer av oss i begynnelsen, men ellers blander de seg ikke bort i hvordan vi jobber.»

Ut i fra disse tilbakemeldingene kan det se ut som elevene er tilfreds med mulighetene til å påvirke avgjørelser jevnt over på skolen. Men likevel er det en elev som gir uttrykk for at arbeidet man gjør i elevrådet ikke er så viktig:

Elev A3:

«Elev 3: Det er jo ikke så, du gjør jo ikke så mye ut av det, du bruker friminuttene dine på å sitte her å diskutere hvilken farge klasserommene skal ha, hvem som skal få stoler. Det er jo kanskje viktig på et nivå, men ikke sånn at jeg føler at det er kjempeviktig.»

Ut i fra tilbakemeldingene fra elevene i undersøkelsen, så virker de jevnt over fornøyd med mulighetene de har til påvirkning. Det viktigste med elevmedvirkning er at man får mulighet til å påvirke de sakene elevene selv er opptatt av. Elevrådene bør selv se sitt ansvar for hvilke saker de engasjerer seg i, og vite at det er noe elevene på skolen er opptatt av. Det vil nok variere fra skole til skole om hvilke saker de jobber med.

Rektor på skole A er opptatt av at man må fylle rollen som tillitsvalgt med noe for at det skal oppleves som meningsfylt for elevene å engasjere seg:

Rektor A1:

«Vi må fylle rollen med et reelt innhold og at du får et ansvar, du må snakke mer på vegne av klassen din og med lærerne. Tillitseleven må føle et press på at man må ta opp ting på vegne av elevene. Vi som system må ta opp dette, jeg som rektor må ta opp dette med mine kontaktlærere.»

Samtidig sier han at behovet for tillitsapparatet kanskje ikke er så stort lenger:

Rektor A1:

«Det kan jo hende at elevrådet ikke er så attraktivt fordi det allerede er en lav terskel for alle i klassen å ta opp ting, behovet for tillitsvalgapparatet er ikke det samme lenger. Alle er sin egen tillitsvalgt i dag. Det kan være et moment.»

I dette svaret løfter rektor A1 frem et stort spørsmål, som ligger utenfor det avgrensede området til oppgaven. Men for å se på fremtidens elevråd, kan en kanskje se på muligheten for å organisere elevdemokratiet på en annen måte. Dersom behovet for en tillitsvalg i hver klasse forsvinner, vil også en del av det grunnleggende med elevdemokratiet forsvinne. Dersom det skulle skje, bør man se på andre måter å organisere elevdemokrati på. F. eks ved at man velger ut en gruppe elever som ønsker å ta det overordnede ansvaret for elevdemokrati på skolen. Her kan man løfte opp de sakene som ikke kan løses på et lavere

nivå. Gjennom å velge en liten gruppe elever, vil man kanskje også få de som er aller mest interessert i å stille til valg for å gjøre en god jobb for skolemiljøet. Men samtidig vil mange elever gå glipp av muligheten for å lære seg om deltagelse og demokrati.

4.5.3 Synlighet – status og aktivitet

Under dette temaet finner jeg er klart skille mellom skolene. Her sier elever og rektorer fra skole A og B at det ikke gir noe status å sitte i elevrådet, men elevene på skole C sier det stikk motsatte. Under dette temaet snakket vi samtidig om synlighet og aktivitet i elevrådet, noe elevene mener har en sammenheng med om det gir status for å sitte i elevrådet.

Elev A2 og A3:

Opplever dere at det gir status blant de andre elevene å sitte i elevrådet?

«Elev 2: Egentlig ikke»

«Elev 3: Nei, hehe»

«Elev 2: Jeg føler at folk på en måte ikke vet at vi prøver å få det slik de vil, men at de føler kanskje at vi ikke kommer noen vei med det vi faktisk.»

Hva tror dere må til for at flere ønsker å sitte i elevrådet?

«Elev 3: Tror nesten det må «Amerikaniseres» litt, det må være litt status over det. Men det er vanskelig å skape statusen selv, det kan være arbeid som krever tid.

Ungdomssamfunnet i dag er ikke så åpent for slikt. Det er ikke så veldig kult lenger»

Hva tror dere skal til for å skape status rundt å sitte i elevrådet?

«Elev 3: Det er det vanskelige spørsmålet. I Norge skal du jo ikke tro at du er noe, vi har jo Janteloven. Det er jo stort sett bare Petter Nortug som får lov å tro at han er noe. Jeg føler dette skaper et problem, for du skal jo tro at du er noe.»

Videre kan vi se hva elevrådsleder fra samme skole sier:

Elev A4:

Opplever du det er status å sitte i elevrådet?

«Nei, egentlig ikke.....Men jeg tror ikke de tenker «wow, hun er med i elevrådsstyret».

Opplever du at synlig aktivitet fra elevrådet gir status blant de andre elevene?

«Hvis de ser at vi gjør noe, så tror jeg de tenker over at vi er her og at vi kan gjøre noe, så jeg tror det.»

Hva tror du kan gi mer status for å sitte i elevrådet?

«Det ser bra ut på CV, jeg har ikke tenkt på så mye på det. Men at du blir respekter for den jobben du gjør.»

Er det noe annet du tror kan gjøre elevråd mer attraktivt enn det er i dag?

«Kanskje at vi blir mer synliggjort, ikke at vi sitter her på elevrådskontoret hvor ingen ser oss. At vi gjør mer for skolen, at vi viser elevene at det er vi som har tatt initiativ til ting og får ting gjort.»

Rektor B1:

Tror du det gir status blant de andre elevene å sitte i elevrådet?

«Nei, jeg tror jeg ikke. For noen gjør det det, men for de fleste gjør det ikke det. Vi prøver å gjøre det til status å sitte i elevrådet. Det blir blant annet skrevet attest med høytidelig stempel og underskrift fra rektor.»

Men på skole C kan vi se at elevene svarer noe helt annet enn på skole A og B:

Elev 9,C:

Opplever dere at det gir status blant de andre elevene å sitte i elevrådet?

«Ja, det gjør jeg. Jeg tror både at elevrådskontoret ligger midt i sentrum for elevaktivitet, i tillegg møter alle elever opp på elevrådslederdebatten. Det synes jeg selv når jeg deltok på debatten første året mitt på skolen. Det er ofte elever kommer innom oss på elevrådskontoret for å be oss om å se på ting.»

Elev 10C:

Opplever dere at det gir status blant de andre elevene å sitte i elevrådet?

«Ja, litt. Det er viktig for oss å vise oss frem, og ha et synlig elevråd. Vi ønsker å synliggjøre at du får være med på veldig mye spennende når du sitter i elevrådet»

Opplever dere at synlig aktivitet fra elevrådet gir status blant de andre elevene?

«Ja, det er ikke noe status hvis elevrådet ikke vises. Dersom det vises at gjør noe i elevrådet, så tror jeg at du får mer status. Jeg tror også det fører til at flere vil inn i elevrådet».

Alle tre skolene gir en attest til elevene som sitter i elevrådet, enten på forespørsel eller automatisk. Fra svarene i undersøkelsen kan det virke som om at det ikke er spesielt godt kjent blant elevene på skolen.

Men her kommer det også frem en forskjell som gjør at skole C skiller seg ut fra de to andre skolene. Det er vanskelig å se konkret hva som gjør det mer attraktivt og gir mer status å sitte i elevrådet på skole C, men de gjør en del grep som de andre skolene ikke gjør. Både måten de velger elevråd på, måten elevene går rundt i alle klassene for å informere om elevrådsarbeid og måten de er opptatt av å vise frem hvor spennende det er å sitte i elevrådet på. Skole C har også et elevrådskontor som ligger synlig plassert på skolen og det er mange elever som kommer innom for å snakke med elevrådet dersom de har en sak å ta opp. Alle elevene på skolen vet hvem elevrådslederen er, og det fører til en lavere terskel for å ta opp saker med denne personen.

På skole B ble en elev uten tillitsverv spurt om den visste hvem som satt i elevrådet, og ut i fra svaret kan vi se at denne eleven ikke vet hvem elevrådslederen på skolen er:

Elev B5:

«Jeg kjenner to elever, to venninner av meg på denne avdelinga på skolen».

På skole B har man benyttet en helt annen ordning, hvor man fokuserer mer på avdelingselevrådene. Av svaret til denne eleven kommer det frem at eleven kjenner til tillitselever på avdelingen. Siden sakene løses på et lavest mulig nivå innad på avdelingene, ser kanskje ikke elevene behov for å vite hvem som sitter i elevrådsstyret på resten av skolen.

5.0 Konklusjon

Som hovedteori for å se på elevdemokratiet har jeg valgt deltagerdemokratiet. Denne teorien ser på deltagelse som læring i seg selv. Det er også en viktig del av det å delta i elevdemokratiet og deltagelsen er det mest sentrale poenget i deltagelsesdemokratiet.

Derfor har jeg valgt den teorien for å beskrive elevrådsarbeid.

For å svare på problemstillingen om hva som gjør at elever deltar aktivt i elevdemokratiet, er det mange faktorer som må tas hensyn til. Gjennom drøftingen viser jeg til de fire hovedområdene som gjennom undersøkelsene kan vise seg å være faktorer som påvirker deltagelsen i elevdemokratiet: 1. Informasjon om hva det innebærer å sitte i elevrådet. 2. Modeller for valg av elevråd. 3. Elevmedvirkning – oppgaver og ansvar. 4. Synlighet – status og aktivitet.

Elevråd vil nok alltid være personavhengig, men jeg tror likevel det er noen grep som kan gjøres for å stimulere til bedre deltagelse og engasjement.

5.1 Forslag til tiltak

Forslagene vil kanskje ikke passe til alle skoler og noen av dem bør kanskje ikke gjøres over natten. Det er også viktig at elevrådet og ledelsen er enig om å gjøre endringer dersom de ønsker å sette iverksette noen av tiltakene.

- Bruke elever til å snakke om elevrådsarbeid og tillitselevens oppgaver i klassene før man velger tillitselev
- Se på muligheten for å innføre valg av elevrådsleder hvor alle elevene på skolen får stemme på kandidatene
- Synliggjøre utdeling av attest for tillitselever gjennom skoleavslutning eller lignende
- La elevrådsleder få holde tale sammen med rektor første skoledag for å ønske elevene velkommen til skolen

5.2 Implikasjoner for videre forskning

For å se videre på elevdemokrati og hvordan man kan engasjere flere elever, kunne det vært interessant å se på hvilke saker elevene jobber med og hvordan de klarer å engasjere elevene på skolen i sitt eget arbeid. I tillegg hadde det vært interessant å se på hvordan fremtidens elevråd kan komme til å se ut.

6.0 Litteraturliste

Internett, Lovdata:

Opplæringsloven 1998. *Lov av 17. juli 1998 nr 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)*. <http://www.lovdata.no/all/tl-19980717-061-013.html#11-6>

Opplæringsloven 1998. *Lov av 17. juli 1998 nr 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)*. <http://www.lovdata.no/for/sf/kd/td-20060623-0724-001.html#1-4a>

Elev- og lærlingombudene i Norge. «*Kokebok for elevrådsarbeid*» 1. utgave, Molde:

Møre og Romsdal fylkeskommune, elev- og lærlingombud, Monica Molvær, 2009.

Hanssen, Gro Sandkjær, Helgesen, Marit Kristine og Vabo, Signy Irene.

«*Politikk og demokrati, en innføring i stats- og kommunalkunnskap*» 2. utgave, 1. opplag. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS 2007.

Jacobsen, Dag Ingvar. «*Hvordan gjennomføre undersøkelser?*» 2 utgave. Kristiansand:

Høyskoleforlaget, 2005.

Jones, Michael, Dahle, Britt og Martinussen, Willy. *Metode på tvers*. 2. utgave.

Trondheim: Tapir, 1988.

Østenrud, Øyvind. «*Statsvitenskap, Innføring i politisk analyse*» 4. utgave. Oslo:

Universitetsforlaget, 2007.

7.0 Vedlegg 1 – Intervjuguide

Innledning:

Jeg er student ved Høgskolen i Molde og skal skrive min bacheloroppgave om elevdemokrati. Til vanlig jobber jeg som elev- og lærlingombud i Møre og Romsdal fylkeskommunen, så det er viktig for å presiser at jeg ikke kan bruke noen av opplysningene jeg får fra dette intervjuet gjennom min jobb som ombud. Jeg skal intervjuer elver fra tre forskjellige skoler og håper oppgaven kan gi en mer generell beskrivelse av hva som skal til for å få elevdemokratiet til å fungere på best mulig måte.

Jeg ber om din tillatelse til å ta opp intervjuet, slik at jeg får med meg det som blir sagt under intervjuet. Opptaket vil bli slettet etter jeg har skrevet ferdig notatene mine.

Både skolen din og du vil bli anonymisert gjennom oppgaven. Du vil f. eks få beskrivelsen «Elev 1» på «Skole A». Men dersom noen kjenner til de forskjellige modellene for organisering av elevråd vil de kunne kjenne igjen hvilken skole svaret kommer fra og dermed kunne kjenne igjen personer som innehar verv i elevrådet.

Spørsmål til elev uten tillitsverv:

1. Alder?
2. Kjønn?
3. Har du deltatt i elevrådsarbeid tidligere (på ungdomsskolen, barneskolen eller videregående skole)?
4. Har du noen erfaring fra organisasjoner/politisk aktivitet/ungdomsråd/frivillig arbeid/organisering av idrett?
5. Kjenner du til hvem som sitter i elevrådsstyret på skolen?
6. Kjenner du til noen av sakene som elevrådet har jobbet med dette skoleåret, evt hvilke?
7. Hvorfor har ikke du stilt som tillitselev i klassen din?
8. Har du kunnet tenke deg å engasjere deg i elevrådet?
9. Skal du bruke stemmeretten din ved stortingsvalget høsten 2013?
10. Tror du at du kommer til å engasjere deg i politikk/lokalsamfunn/arbeidsplass senere i livet?
11. Er det noe skolen kunne gjort annerledes for å få flere til å stille til valg i elevrådet?

Spørsmål til styremedlem/medlem i elevrådet/elevrådsleder (med noe variasjon):

1. Alder?
2. Kjønn?
3. Hvordan havnet du i elevrådet?
4. Hvordan ble valget gjennomført i din klasse?
5. Har du sittet i elevrådet tidligere (barneskolen, ungdomsskolen eller videregående)?
6. Har du noen erfaring fra organisasjoner/politisk aktivitet/ungdomsråd/frivillig arbeid/organisering av idrett?
7. Hvordan ble elevrådsstyret valgt? Var det mange som stilte til valg?
8. Har dere noen sosiale aktiviteter knyttet til elevrådet, evt hva?
9. Har dere fått opplæring i elevrådsarbeid?
10. Opplever dere at det gir status blant de andre elevene å sitte i elevrådet?
11. Opplever dere at synlig aktivitet fra elevrådet gir status blant de andre elevene?
12. Hvordan fungerer møteledelsen på elevrådsmøtene?
13. Er det mange som tar ordet på møtene?
14. Har dere en kontaktperson på skolen som skal følge opp elevrådet? Hvordan fungerer det?
15. Hvordan blir dere mottatt av ledelsen når dere kommer med innspill til saker på skolen?
16. Tror dere at aktiviteten fra elevrådet vil være avgjørende for rektuttering av nye tillitselever?
17. Skal dere bruke stemmeretten deres ved stortingsvalget høsten 2013?
18. Tror du at du kommer til å engasjere deg i politikk/lokalsamfunn/arbeidsplass senere i livet?

Til rektor:

1. Hvordan organiserer skolen valg av tillitselev?
2. Hvilken informasjon går skolen ut med til elevene i forkant av valg av tillitselev?
3. Hvordan opplever du at elevrådet fungerer?
4. Hvordan legger rektor/ledelsen til rette for at elevrådet aktivt kan ta del i avgjørelser på skolen?
5. Hvilken opplæring har elevene fått i elevrådsarbeid?

7.1 Vedlegg 2 – Forslag til valgprosedyre i klassen

Forslag til valgprosedyre:

1. Spør etter kandidater, er det noen som ønsker å stille eller har forslag på andre kandidater? Noter navnene synlig for alle.
  - a. Det er kun 1 kandidat: Valget kan ansees gjennomført, forutsatt at ingen ytrer seg imot.

2. Kandidatene får presentere seg og hvorfor de ønsker å stille til valg. Man kan åpne for spørsmål til kandidatene hvis man ønsker det.

3. Det skal være et skriftlig valg. Stemmer med andre navn enn de innmeldte kandidatene forkastes.
  - a. 2-3 kandidater: Én skriftlig valgrunde med ett navn på stemmeseddelen.
  - b. 4 eller flere kandidater: Skriftlig valgrunde med to navn på stemmeseddelen. De to kandidatene med flest stemmer går videre til ny valgrunde, som beskrevet i pkt. a.

4. Det er ikke nødvendig å offentliggjøre stemmetallene, det holder med resultatet. Kandidatene selv, eller noen kandidatene velger (som ikke stiller til valg) teller stemmene sammen og annonserer resultatet. Hvis en av kandidatene ønsker at stemmetallene ikke skal leses opp, må dette respekteres.

7.2 Vedlegg 3 - Intervju

Skole «A»

Spørsmål til elev uten tillitsverv, «elev 1»

1. **Kjønn?** Jente
2. **Har du deltatt i elevrådsarbeid tidligere (på ungdomsskolen, barneskolen eller videregående skole)?** «På barneskolen, i 6. klasse på barneskolen.»
3. **Har du noen erfaring fra organisasjoner/politisk aktivitet/ungdomsråd/frivillig arbeid/organisering av idrett?** «idrett, volleyball, teller det?» **har du vært trener?** «nei»
4. **Kjenner du til hvem som sitter i elevrådsstyret på skolen?** «Ja, vet hvem lederen er, også vet jeg om et par stk til, men vet ikke hvem absolutt alle er.»
5. **Kjenner du til noen av sakene som elevrådet har jobbet med dette skoleåret, evt hvilke?** «Ja, de hadde blant annet foredrag om mobbing, det vet jeg at de har fått til, også vet jeg at elevrådskontoret har blitt pusset opp, også vet jeg om gullfisken på kontoret, ellers kommer jeg ikke på noe konkret. vi har fått nye stoler, men vet ikke om det er elevrådet, eller jeg tror kanskje det.»
6. **Hvorfor har ikke du stilt som tillitselev i klassen din?** «Det er vel kanskje først og fremst at jeg føler det andre som er bedre rustet til det enn meg, og at det er mye arbeid, hvertfall når du går realfag. Så føler det blir mye å gå realfag i tillegg alt styret med elevrådet, hvertfall som elevrådsleder.»
7. **Har du kunnet tenke deg å engasjere deg i elevrådet?** «Nei, egentlig ikke.»
8. **Skal du bruke stemmeretten din ved stortingsvalget høsten 2013?** «ja, men vet ikke hva jeg skal stemme, men vil bruke den.»
9. **Tror du at du kommer til å engasjere deg i politikk/lokalsamfunn/arbeidsplass senere i livet?** «I bedriften?» **Ja, det kan være i bedriften, i lokalsamfunnet, i politiske parti eller lignende.** «Ikke i politiske parti, kanskje mer på nivå i en bedrift kanskje»
Hvorfor du tenker at det kan være aktuelt? «nei, fordi, det blir litt privat og personlig, men jeg liker å bry meg om andre og hvis jeg ikke føler at andre som fortjener eller greier den rollen, så kommer jeg selvsagt til å.. hvis jeg føler at det er jeg som er best egnet i den gruppa, så kommer jeg selvsagt til å liksom, da kommer jeg til å melde meg frivillig. Hvis det er ingen som vil være, så går det liksom, men det ikke sånn at jeg må være det. Men det er ikke krise om det blir meg heller.»

10. Var det mange som stilte som tillitselev i din klasse? «Nei, det var egentlig ingen som hadde spesielt lyst, eller kanskje det var noen. Tror det var 2 stk. Men om de meldte seg frivillig, eller om det var klassen som utpekte dem sammen, det husker jeg ikke.»

11. Husker du hvordan valget ble gjennomført? «Vi skrev lapper, navn på lapper, så telte vi dem opp.»

12. Var det noe slikt at læreren mente det burde være kjønnskvoltering? «Nei, det var ei jente, og det er også andre personen, men det husker jeg ikke.»

Husker du hvilken informasjon dere fikk i forkant av valget?

«Nei, ikke annet enn at det er elevrådsvalg og at noen skal representere klassen, ikke noe mer enn det. Det fikk vi kanskje mer informasjon om i 1. klasse, da vi var ny på skolen, men nå vet vi mer hva det går i.»

Husker du om det var flere som stilte på VG1?

«Nei, jeg husker, ikke annet enn at det var en jente som ble valgt, husker ikke hvem andre personen var.»

2 elever blir intervjuet samtidig: «Elev 2» og «elev 3». Elev 3 er styremedlem i elevrådsstyret og elev 2 sitter i elevrådet som tillitselev.

1. Kjønn? Gutter

2. Hvordan havnet du i elevrådet? «Elev 2: Jeg havnet her første gangen i fjor, og følte at det var greit å ha fått et innblikk i hvordan det er å være i elevrådet, ettersom jeg har søkt flere ganger, blant annet på barneskolen, det har vært artig å ha sett hvordan elevrådet fungerer. **Stilte du til valg selv?** «Ja»

«Elev 3: Jeg ble nevnt som kandidat.» **Ble du foreslått av noen andre?** «De prøvde til og med å bestikke meg med kake, for jeg følte ikke at jeg hadde tid til det, men det funket dårlig. Men det er jo helt greit, koselig å være her, det er ikke noe problem.»

3. Hvordan ble valget gjennomført i din klasse?

«Elev 2: Vi fulgte samme oppsett som i fjor, da skreiv vi navn på tavlen og alle leverte papirlapper med navn. Men de fleste fra min klasse sa at jeg fungerte bra i fjor, så derfor ville de ha meg som tillitsvalgt i år også».

«Elev 3: Først hadde vi 3 eller 4 kandidater, også fikk vi beskjed om å nominere 2 hver som vi skrev ned på lapper. En elev samlet inn, en elev leste opp og en annen

elev skreiv opp stemme på tavla. Så fikk vi til slutt to kandidater, så gjorde vi samme prosessen en gang til slik at en av dem ble valgt»

Var det noen gang diskutert kjønnskvoltering under valget?

«Elev 3: Ja, vi har ei jente som vara, så når jeg ble valgt som gutt så ville klassen ha ei jente som vara.»

«Elev 2: Det har vi også»

Var det læreren som la opp til at det burde være slik?

«Elev 3: Det var vi»

«Elev 2: Det samme med oss»

4. Har du sittet i elevrådet tidligere (barneskolen, ungdomsskolen eller videregående)?

«Elev 2: jeg satt i fjor, men har stilt til valg tidligere»

«Elev 3: Jeg var elevrådsleder i 8. klasse, merkelig nok, vet ikke hvordan jeg fikk det til, men jeg ble valgt. Også var jeg i styret i et halvt år på en annen skole for en annen elev i fjor. Også er jeg egentlig i styret for ei anna ei i år også, jeg hadde egentlig ikke lyst til å være her, men det blei slik».

5. Har du noen erfaring fra organisasjoner/politisk aktivitet/ungdomsråd/frivillig arbeid/organisering av idrett?

«Elev 2: Tror ikke jeg har hatt det, som jeg kommer på»

«Elev 3: Var med å dreiv en ungdomsklubb i 3 år, som økonomiansvarlig. Også tror jeg at jeg sitter i styret i min lokale fotballklubb. Også har jeg vært litt innom i politikken i min hjemkommune.»

6. Hvordan ble elevrådsstyret valgt? Var det mange som stilte til valg?

«Elev 2: husker ikke.

«Elev 3: Det var ganske bra, du kunne si fra om du hadde lyst til å stille, eller andre kunne foreslå deg.» **Holdt dere valgtale?** «Elev 3: Ja, man kunne presentere seg selv og si litt hva man stod for og hva man dreiv med på fritida og gi oss et bilde av hvem de var. Folk meldte seg til forskjellige verv, så valgte vi leder først og resten av styret etterpå. Vi skreiv opp 2-3 navn hver og de 6 personene som fikk flest stemmer kom inn i styret. Anonymisert stemming, så klart»

7. Har dere noen sosiale aktiviteter knyttet il elevrådet, evt hva?

«Elev 3: Vi prøvde å få til en overnattingstur på hytte, 2 ganger. Den ene gangen fikk vi ikke tak i hytta og den andre gangen klaffet det ikke datomessig. Så blei det

så sent, men vi har snakket om å møtes for å spise pizza på slutten av året, som takk for alt.

«Elev 2: Slik var det i fjor også. Vi hadde ikke overnatting, men tror det blei pizza. Det passet ikke med overnatting den gangen heller.»

«Elev 3: Vi hadde introduksjon i starten, jo flere som kjenner hverandre godt, jo bedre blir stemningen, så det er viktig»

8. Har dere fått opplæring i elevrådsarbeid?

«Elev 3: Ikke noe særlig, det går jo på hva du kan og vet selv»

9. Opplever dere at det gir status blant de andre elevene å sitte i elevrådet?

«Elev 2: Egentlig ikke»

«Elev 3: Nei, hehe»

Hvorfor tror dere at det ikke gir status?

«Elev 3: Det er jo ikke så, du gjør jo ikke så mye ut av det, du bruker friminuttene dine på å sitte her å diskutere hvilken farge klasserommene skal ha, hvem som skal få stoler. Det er jo kanskje viktig på et nivå, men ikke sånn at jeg føler at det er kjempeviktig.»

«Elev 2: Jeg føler at folk på en måte ikke vet at vi prøver å få det slik de vil, men at de føler kanskje at vi ikke kommer noen vei med det vi faktisk vil og elevrådsmøtene blir noen gang litt dryg. Vi brukte et helt møte på å bestemme hva gullfisken vår skulle hete også nå i det siste spesielt, har over halvparten ikke orket å komme på møtene.

«Elev 3: Vi har hatt veldig liten deltagelse etter jul»

«Elev 2: Det har ledet til at de ikke møter opp, også må vi utsette, og slik foregår det.»

«Elev 3: Vi sleit med å få nok folk til å stille til Elevtinget (landsmøte til Elevorganisasjonen). Vi måtte utsette møtet to ganger, for vi var rett og slett ikke vedtaksdyktig. Det er gjentagende klasser som ikke kommer. Vi har tatt det opp med rektor, men det fungerer rett og slett ikke. De kommer ikke, det er de samme hele tiden.»

10. Hvordan fungerer møteledelsen på elevrådsmøtene?

«Elev 2: Vi prøver jo å utlyse at det er møte, på Facebook, der garantert alle sammen er innom å sjekker hver dag. Da burde de sjekke gruppen når det kommer opp notification (beskjed), men det virker som de ikke orker å komme på møte likvel.»

«Elev 3: De vil heller bruke tiden på å spise maten sin.»

Men når dere har selve møtet, hvordan foregår ledelsen av møtet?

«Elev 3: Lederen og nestlederen vår er veldig flink, de kan veldig mye, men noen er ivrigere enn andre. Noen blir engasjert på et helt annet nivå enn oss andre.»

«Elev 2: Det klaffer liksom ikke helt når det skjer på møtene»

«Elev 3: Men vi prøver så godt vi kan, og vi får jo tatt opp det vi skal på møtene.»

11. Er det mange som tar ordet på møtene?

«Elev 3: For mange, det blir så uorganisert prating.»

«Elev 2: Vi prøver vel å få styre på hvem som skal ha ordet»

«Elev 3: Ja, sånn kommentar og innspill»

«Elev 2: Jeg synes det blir for komplisert, jeg føler bare for å rekke opp hånda når jeg vil ha ordet. Føler ikke for å bruke innlegg, replikk og alle de forskjellige tegnene.

Er det slik at dersom noen kan reglene om innlegg/replikk på forhånd, at de får styre møtet mer enn de som ikke kan dette fra før?

«Elev 3: ja, egentlig, men det blir jo de samme som prater hele tiden. Du har dem som ikke har interesse av å være her, også har du vi som er her og vil gjøre noe mer ut av det»

«Elev 2: Vi vil jo gjøre noe når vi først er her»

«Elev 3: Ja, vi vil jo gjøre en best mulig jobb»

12. Har dere en kontaktperson på skolen som skal følge opp elevrådet? Hvordan fungerer det?

«Elev 3: Rektor» **Hvordan fungerer det?** «Elev 3: Det fungerer veldig bra føler jeg, han har vært på 2-3 møter. Han har vært her for å ta opp ting på eget initiativ, så det er bra.»

«Elev 2: Han er imøtekommende»

«Elev 3: Ja, han veldig dyktig»

13. Hvordan blir dere mottatt av ledelsen når dere kommer med innspill til saker på skolen?

«Elev 2: Jeg føler han er ganske åpen for innslag»

«Elev 3: Vi har veldig god dialog på styremøtene.

Har dere faste møter mellom styret og rektor?

«Elev 3: Ja, det er ikke fast dato, men vi prøver å ha et møte per elevrådsmøte, eller f. eks nå som elevundersøkelsen har kommet. Da innkaller han oss for å drøfte

resultatene med oss. Han rapporterer til oss, så kan vi gå tilbake til elevrådet. Det går egentlig begge veier, han kommer til oss og vi kan komme til han»

14. Fungerer ledelsen av elevrådsstyret på en inkluderende og motiverende måte?

«Elev 2: Det føler jeg. Føler at de er ganske imøtekommende. Føler ikke at de stenger noen ute heller.»

«Elev 3: Det er ikke alle som er med som har like mye interesse av å være her, det merkes.»

«Elev 2: Noen gir mer enn andre»

«Elev 3: Det virker som om at noen er her bare fordi de ville ha stillingen.»

Hvordan blir oppgaver fordelt og delegert innad i elevrådet?

«Elev 3: Det tror jeg er ganske jevnt fordelt, der var vi veldig forsiktige når vi startet opp og sa at vi skulle sørge for at ingen ble sittende igjen med alt, alle enten fikk enten et varaverv eller et vanlig verv.»

«Elev 2: Ja, det er viktig å fordele makten.»

«Elev 3: Ja, maktfordeling»

15. Tror dere at aktiviteten fra elevrådet vil være avgjørende for rekruttering av nye tillitselever?

«Elev 3: Kommer an på hvordan vi fronter det, hvis vi sier det er kjempekult og at man får være med å bestemme, du kan få det på CV, bli med i elevrådet, det gjorde jeg».

«Elev 2: Du må få dem interessert og åpne for at elevrådet er noe artig og interessant. Du blir kjent med andre folk, få oppleve mye»

«Elev 3: Ja, det er et viktig elevorgan. Det er en sjanse som fører med seg mange muligheter. Det er noe vi bør formidle før vi går av. Kanskje med en eller annen kortfilm med intervjuer av elever som har vært med og fortelle hva de har vært med på å gjennomføre, og hvordan de har fått bruk for det senere i jobbsammenheng hvis vi finner konkrete eksempler på det. At vi må fokusere på det positive.»

16. Skal dere bruke stemmeretten deres ved stortingsvalget høsten 2013?

«Elev 3: Ja»

«Elev 2: Ja, jeg kommer til å bruke den når jeg finner ut mer om hva de forskjellige partiene står for»

17. Tror du at du kommer til å engasjere deg i politikk/lokalsamfunn/arbeidsplass senere i livet?

«Elev 2: Ja»

«Elev 3: Ja, politisk og på samme måte som tidligere, grasrotarbeid er viktig.»

«Elev 2: Du bidrar jo til å få et bedre samfunn både for deg selv og for din neste generasjon, ungene dine, du kan bidra til at Norge blir et bedre land.»

18. Hva tror dere må til for at flere ønsker å sitte i elevrådet?

«Elev 3: Tror nesten det må «Amerkianiseres» litt, det må være litt status over det. Men det er vanskelig å skape statusen selv, det kan være arbeid som krever tid. Ungdomssamfunnet i dag er ikke så åpent for slikt. Det er ikke så veldig kult lenger»

«Elev 2: Må rett og slett prøve å få de interessert i elevråd og la de få vite at ting som blir tatt opp, blir gjort noe med. Eksempel: knagger på toalettet, mange tenker kanskje at det ikke er så viktig. Men når du står med ei diger jakke og skal på toalettet, så er det ganske greit å ha en plass å henge fra seg jakka. Det er egentlig bare å la de få vite at ting som blir tatt opp, blir gjort noe med. Du blir hørt, du får sagt meninga di.»

19. Hva tror dere skal til for å skape status rundt å sitte i elevrådet?

«Elev 3: Det er det vanskelige spørsmålet. I Norge skal du jo ikke tro at du er noe, vi har jo Janteloven. Det er jo stort sett bare Petter Nortug som får lov å tro at han er noe. Jeg føler dette skaper et problem, for du skal jo tro at du er noe. Jeg er flink og jeg har lyst inn i elevrådet»

«Elev 2: Man trenger selvtillitt»

«Elev 3: Ja, vi må ha mindre Jantelov på skolen generelt. Det må være lov å være en «viktig-Per» til tider.»

«Elev 2: Ja, du må få lov til å ha en ryggmarg og ha selvtillit og vite at du er god i noe.»

«Elev 3: Det skal ikke være noen fordeler, men dersom det faktisk viser seg å se bra ut senere, at du har engasjert deg, så må vi formidle deg på en bra måte. Det kan kanskje hjelpe til litt, men det er vanskelig, spesielt på en liten skole. Når det ikke er så mange på skolen som er aktiv politisk, det er sikkert enklere på større skoler. Jeg vet det var mye mer status å være i elevrådet på de to forrige skolene jeg har gått på. Det var også større skoler med flere elever. Flere som også vil kjempe om plassene i elevrådet.»

Hadde de andre skolene andre måter å organisere elevrådet på som gjorde det mer attraktivt?

«Elev 3: Jeg husker ikke, valget ble gjennomført på nesten samme måte som her. Men i starten av året var det elevrådsleder som ønsker velkommen og snakker på første skoledag. De velger elevrådsleder på et annet tidspunkt på året. Det er jo veldig bra.»

Tror du det gjorde at flere ble mer oppmerksom på elevrådet?

«Elev 3: Det åpner litt øynene på folk. Så dersom man har elevråd fra januar-januar, istedenfor fra august-juni, så mister du plutselig halvparten av de som sitter der. Så er kanskje alle som satt i styret borte hvis de er avgangselever. Også kommer det nytt styre som ikke vet hvordan ting fungerer. De som har vært der før må være flinkere til å vise de nye hvordan ting fungerer og hva man kan bli bedre på».

Til elevrådsleder, «Elev 4»:

1. Kjønn? «Jente»

2. Hvordan havnet du i elevrådet?

«I havnet her fordi jeg hadde lyst til å være med, jeg stilte når vi hadde valg i klassen også meldte jeg meg til styret»

3. Hvordan ble valget gjennomført i din klasse?

«Egentlig var det ingen som ville, alle så på hverandre. Så jeg rakte opp hånden og det er vel slik i de fleste klasser. Men jeg hadde lyst».

Var det flere som stilte til valg?

«Nei»

Men fikk dere valgt en vara?

«Ja, tvangsvara»

Men da ble det ikke noe skriftlig valg i din klasse?

«Det stemmer»

Men diskuterte dere kjønnskvoltering i klassen under valget?

«Nei, men i tillegg har vi bare en gutt i klassen, men han hadde nok å gjøre, så det ble to jenter.»

4. Har du sittet i elevrådet tidligere (barneskolen, ungdomsskolen eller videregående)?

«Jeg satt i elevrådet i fjor. Satt ikke i styret»

- 5. Har du noen erfaring fra organisasjoner/politisk aktivitet/ungdomsråd/frivillig arbeid/organisering av idrett?**
«Jeg er med i styret i ungdomsrådet i kommunen. Har drevet med volleyball i flere år tidligere. Har også vært dommer»
- 6. Hvordan ble elevrådsstyret valgt?**
«Vi samlet alle tillitselever og vara i auditoriet. De som ville stille til forskjellige verv rakk opp hånda også fortalte vi litt om oss selv også var det skriftlig valg etterpå»
Var det mange som stilte til valg?
«3 elever stilte som elevrådsleder og jeg tror det var ca 8 stk som stilte 6 plasser»
- 7. Har dere noen sosiale aktiviteter knyttet til elevrådet, evt hva?**
«Ikke egentlig, men hadde planlagt at vi skulle få til noe. Men det har alltid krasjet med andre ting, så vi kom aldri i gang med det»
Men dere har pusset opp elevrådskontoret, er det noe dere har gjort selv?
«Ja, vi samlet de som hadde lyst til å bli med også blei vi igjen etter skolen og malte. Vi bestilte pizza i forbindelse med dugnaden».
- 8. Har dere fått opplæring i elevrådsarbeid?**
«Skolen inviterte elev- og lærlingombudet som ga oss opplæring i elevrådsarbeid, men vi har ikke fått noe annet fra skolens side. Noen fra ledelsen bruker av og til å bli med på møtene våres og det er veldig positivt at de viser interesse for det vi gjør»
- 9. Opplever dere at det gir status blant de andre elevene å sitte i elevrådet?**
«Ikke egentlig, men både og. De vet at de kan spørre meg om ting hvis det er noe, og at de kan komme til meg hvis det er noe de er misfornøyd med, eller hvis det er noe de synes er positivt. Men jeg tror ikke de tenker «wow, hun er med i elevrådsstyret»».
- 10. Opplever dere at synlig aktivitet fra elevrådet gir status blant de andre elevene?**
«Hvis de ser at vi gjør noe, så tror jeg de tenker over at vi er her og at vi kan gjøre noe, så jeg tror det».
- 11. Hvordan fungerer møteledelsen på elevrådsmøtene?**
«Det skulle egentlig gått veldig bra, men det er så mange som snakker i munnen på hverandre og det er vanskelig å få ro på dem. Så det kan egentlig

virke som om at det er jeg som ikke får de til, men hvis det først blir stille så fungerer det. Det er litt vanskelig»

12. Er det mange som tar ordet på møtene?

«Ja, en god del. Vi har forsøkt med innlegg/replikk, men vi fikk mange reaksjoner på det. I første omgang får det holde med å bare rekke opp hånda».

Tror du at de som kan regler om innlegg/replikk få større gjennomslag i elevrådet dersom man bruker den metoden under møtene?

«Kanskje, jeg er ikke helt sikker, men de får vel prate mer»

13. Har dere en kontaktperson på skolen som skal følge opp elevrådet?

Hvordan fungerer det?

«Ja, vi har ei dame på skolen som følger opp elevrådet. Jeg tror hun er avdelingsleder, men hun er hvertfall en del av ledelsen. Hvis det er noe vi lurer på, så kan vi spørre henne. Men det er som regel rektor vi snakker med hvis vi lurer på noe. Det er ikke så ofte hun har tid til å bli med oss på styremøtene, derfor er det sikkert mange som tror rektor er vår kontaktperson. Men jeg får så klart informasjon gjennom henne. Hun har vært med på ett møte, rektor har vært med på de fleste møtene»

14. Hvordan blir dere mottatt av ledelsen når dere kommer med innspill til saker på skolen?

«Vi blir tatt i mot ganske positivt, og de hører på oss. Flere av tingene vi har tatt opp har de faktisk gjort noe med.»

15. Hvordan fungerer elevrådsstyret?

«Vi fungerer bra når vi er på styremøtene, men da er vi på møte sammen med rektor, men det er jo sjeldent at vi klarer å samle alle».

Hvordan fungerer det når dere samler alle tillitselevne?

«Du ser ikke at styret stiller seg så mye ut, for de sitter sammen med de andre, men de kommer ofte med flere innspill enn de andre tillitsvalgte kommer med»

16. Tror dere at aktiviteten fra elevrådet vil være avgjørende for rektuttering av nye tillitselever?

«Jeg håper det, det har vært målet vårt å få flere folk til å se mer på elevrådet som noe positivt, ikke noe som man må være med på eller som man blir tvunget til»

Har elevrådet vært flinke til å fortelle elevene hva man får igjen for å sitte i elevrådet?

«Jeg tror ikke vi har gått så konkret inn på akkurat det, men alle tillitsvalgte forklarer sine klasser om hva vi gjør og jeg håper det gjør at de tenker over det»

17. Skal dere bruke stemmeretten deres ved stortingsvalget høsten 2013?

«Ja, så klart»

18. Tror du at du kommer til å engasjere deg i

politikk/lokalsamfunn/arbeidsplass senere i livet?

«Ja, det tror jeg. Så lenge jeg ikke har for mye å gjøre ved siden av studier eller andre ting. Men det kommer jeg helt sikkert til å gjøre»

19. Hva tror du kan gi mer status for å sitte i elevrådet?

«Det ser bra ut på CV, jeg har ikke tenkt på så mye på det. Men at du blir respekter for den jobben du gjør.»

Er det noe annet du tror kan gjøre elevråd mer attraktivt enn det er i dag?

«Kanskje at vi blir mer synliggjort, ikke at vi sitter her på elevrådskontoret hvor ingen ser oss. At vi gjør mer for skolen, at vi viser elevene at det er vi som har tatt initiativ til ting og får ting gjort.»

Til rektor:

1. Hvordan organiserer skolen valg av tillitselev?

«Det er gjennom kontaktlærer som får i oppdrag å organisere valg av tillitselev første del av skoleåret. Det er kontaktlærerens oppgave, og sannsynligvis skjer det litt ut i skoleåret slik at de blir kjent med hverandre. Gjerne i uke eller 2- 3.»

Er det noe spesiell informasjon dere gir til kontaktlæreren før valget?

«Nei, vi er nok ikke flinke nok til det dessverre. Vi tar for gitt, mange har jo gjort dette i mange år, men vi får jo også en del nye lærere underveis, så kanskje vi burde ha minnet om det i større grad enn det vi gjør. Når du stiller meg spørsmålet kommer jeg på at jeg skal gjøre det, jeg tror det kan være behov for en gjennomgang. Jeg synes ikke vi er flinke nok på det området»

2. Hvordan opplever du at elevrådet fungerer?

«Vi har prøvd å få til regelmessige møter og på den måten fungerer det bra. De er opptatt av å ha møte med meg og de har tatt opp mange saker med meg. Det går litt begge veier om hvem som tar opp saker, men det blir ofte til at rektor legger frem mange saker for elevrådet. Men de fleste sakene er ting jeg vet at vi bør diskutere

sammen, som resultatene fra elevundersøkelsen, undervisningsevalueringen og anonyme prøver.»

3. Hvordan legger rektor/ledelsen til rette for at elevrådet aktivt kan ta del i avgjørelser på skolen?

«Vi opplever oss selv som en lyttende ledelse, vi er åpen for forslag og har en «åpen dør-policy», det gjelder både for de ansatte og elevene. Vi legger til rette for elevaktivitet på den måten, det skal ikke være en stor terskel for å ta kontakt med oss og at vi må vurdere ideene fra elevene. Det tror jeg også de er enige i og klar over at det er åpent. Men hvordan vi aktivt legger til rette for det, der kunne vi vært flinkere I tillegg har vi invitert elev- og lærlingombudet til å ha opplæring med elevrådet. Jeg som rektor deltok på hele samlingen og fikk samme informasjon som elevene, og det har vi gjort to år på rad. Her. De har selv foreslått en sosial sammenkomst og det får de støtte til, men de har ikke blitt noe av det enda. Det har ikke strandet på meg. Men vi er lydhøre for deres ideer, men vi burde nok kanskje ha drevet mer opplæring. I gamledager var det et eget valgfag i elevrådsarbeid man kunne velge selv. To-timers kurs som forsvant i kunnskapsløftet. Det var 2 timer per uke hvor elevene kunne velge fag, her kunne vi lage lokale læreplaner som vi brukte for elevråd. Det eksiterer ikke lenger, men vi kunne kjørt mer opplæring i møtetiden. Det har vi også diskutert i ledelsen, men har ikke fått det til enda. Ideen deres var å pusse opp elevrådskontoret, så det har blitt litt bedre, men det er fremdeles ikke i topp stand. Svaret mitt er vel at vi ikke er dyktige nok til å hjelpe de til å bli bevisst på å bruke elevdemokratiet godt nok. De vet at det er fritt frem å komme med ideer og spørsmål. Men vi burde kanskje bli flinkere til å gi dem opplæring.»

4. Hvilken opplæring har elevene fått om skolen, skolens system tjenestevei, o.l.?

«Det er kontaktlærerens oppgave og det skjer ute i klasserommene, derfor har vi lite kontroll med kvaliteten på den opplæringen. Det vil kunne variere litt fra lærer til lærer. Jeg burde kanskje hatt mer fokus på det i fellesmøte med lærerne i hvordan de skal gjennomføre opplæringen. Jeg burde kanskje minne om hvor viktig det er å velge en tillitselev og hvilke oppgaver elevrådet har. Det har gått bra, vi har ikke hatt noen spesielle konflikter. Men jeg er fullstendig klar over at vi må understreke hvor viktig dette er ovenfor kontaktlærerne, og at jeg kunne hatt mer

opplæring med dem selv etter de er valgt også. Det er jo også en opplæring å få møte elev- og lærlingombudet, det er et godt tilbud.»

5. Tror du en god tillitselev i klassen vil kunne påvirke det sosiale klassemiljøet?

«Å, ja, det tror jeg».

6. Tror du det gir status blant de andre elevene å sitte i elevrådet?

«Jeg har ingen spesiell oppfatning av at det er attraktivt, det har jeg ikke. Jeg har nok heller kanskje det motsatte inntrykket. En del tillitsvalgte blir valgt fordi klassen bare må velge noen. Det blir ingen kamp og konkurranse, de må bare velge noen. Årsaken til det kan være mangesidig, men det er ikke så mange kamper å kjempe. Kanskje de har det greit på skolen og at de forstår at et skolesamfunn må ha visse regler å forholde seg til. Disse reglene er ikke helt rigide eller borti natta. Hadde elevene opplevd store mangler i sin situasjon, så ville aktiviteten tilsvarende gått opp. Så man kan si at det er bra at det ikke er så attraktivt, og ikke så veldig viktig med elevrådsarbeid. Men på en annen side kan det være et utslag av likegyldighet og at det er et sykdomstegn for demokratiet.»

Har dere praktisert å skrive attester til tillitselevne?

«Vi har gjort det, men mer etter etterspørsel. Vi gir det ikke uoppfordret til dem.»

Får elevene informasjon om dette i forkant?

«Det er informasjon som gis gjennom kontaktlærerne, så det tror jeg de får. Det har vi også snakket om i kollegiet og at det er viktig for elevene å bli bevisst hvordan CV ser ut når man skal ut å søke jobb. Det viser at man kan være med på å lede og at man tar større ansvar enn det som er nødvendig.»

Hva tror du skal til for å gjøre elevrådet mer attraktivt?

«Det er nok ikke så enkelt å svare på. Jeg tror både skolen og elevrådet kan bidra til det. Skolen kan gjøre det mer attraktivt gjennom at vi setter mer fokus på det, gjennom kontaktlærerne. Vi har ikke noe rom for å samle alle elever samtidig, utenom gjennom digitale beskjeder på Fronter. Jeg kan ta det opp i kollegiet og at kontaktlærerne tar med seg hvor viktig det er at vi har et organ for tillitsvalgte for elevene. De må få beskjed om at de får fri til arbeidet uten at det blir ført fraværet. Men jeg vet ikke om det vil friste så mange med fri. Men vi kan også friste med sosiale sammenkomster hvor skolen betaler for dem.»

Men når alt kommer til alt, så er det viktig for kontaktlæreren og få til et godt klassemiljø og et godt læringsmiljø, og da er det kanskje lurt at vi prøver å

oppmuntre kontaktlæreren til å bruke den tillitsvalgte i undervisningsplanlegging. Slik at klassen ser at den tillitsvalgte får mer innsyn og mer innflytelse.

Kontaktlæreren bør bruke tillitselevne i større grad enn i dag, da kan det blir mer attraktivt enn det er i dag. Slik at det ikke bare blir en byrde som noen bare må ta. Hvis vi som skole blir flinkere til å bruke elevene som samtalepartnere, så blir innholdet mye mer interessant. Det tror jeg blir det viktigste for å gjøre det mer attraktivt. Vi må fylle rollen med et reelt innhold og at du får et ansvar, du må snakke mer på vegne av klassen din og med lærerne. Tillitseleven må føle et press på at man må ta opp ting på vegne av elevene. Vi som system må ta opp dette, jeg som rektor må ta opp dette med mine kontaktlærere.»

Har du noe mer du ønsker å tilføye?

«Det kan jo hende at elevrådet ikke er så attraktivt fordi det allerede er en lav terskel for alle i klassen å ta opp ting, behovet for tillitsvalgapparatet er ikke det samme lenger. Alle er sin egen tillitsvalgt i dag. Det kan være et moment. Men når det er delikate saker, som f. eks klage på lærer, så er det kanskje bedre å ha et system til å hjelpe seg med. Dersom det ikke er alvorlige saker, så trenger man kanskje ikke elevrådet så mye».

SKOLE B

Spørsmål til elev uten tillitsverv: «Elev 5»

1. Kjønn?

«Jente»

2. Har du deltatt i elevrådsarbeid tidligere (på ungdomsskolen, barneskolen eller videregående skole)?

«Ja, tillitselev på barneskolen tror jeg, men ikke senere»

3. Har du noen erfaring fra organisasjoner/politisk aktivitet/ungdomsråd/frivillig arbeid/organisering av idrett?

«Nei»

4. Kjenner du til hvem som sitter i elevrådsstyret på skolen?

«Jeg kjenner to elever, to venninner av meg på denne avdelinga på skolen».

5. Kjenner du til noen av sakene som elevrådet har jobbet med dette skoleåret, evt hvilke?

«nei, faktisk ikke»

6. Hvorfor har ikke du stilt som tillitselev i klassen din?

«Nei, egentlig ikke noe spesiell grunn. Hadde sikkert vært artig, men jeg har ikke tenkt noe over det».

7. Har du kunnet tenke deg å engasjere deg i elevrådet?

«Nei, egentlig ikke.»

8. Skal du bruke stemmeretten din ved stortingsvalget høsten 2013?

«Ja, det skal jeg»

9. Tror du at du kommer til å engasjere deg i politikk/lokalsamfunn/arbeidsplass senere i livet?

«Ja, hvis det kommer opp noe som jeg kan ta del i»

10. Er det noe skolen kunne gjort annerledes for å få flere til å stille til valg i elevrådet?

«Jeg vet ikke, fordi jeg vet så lite om det. Hvis flere elever hadde fått vite om hva det gikk ut på og hvilke oppgaver de har, så tror jeg flere kunne stilt til valg».

Spørsmål til elevrådsleder «elev 6» og styremedlem «Elev 7»:

1. Kjønn?

Gutter

2. Hvordan havnet du i elevrådet?

«Elev 6: Jeg ble stemt frem fordi jeg ville det i klassen. Jeg rakk opp hånda selv»

Var det noen spesiell grunn til at du ville være med?

«Elev 6: Det er kult å få være med å bestemme og gjøre noe»

«Elev 7: Det er første elevrådet møte mitt med elevrådet, utenom i 7. klasse da jeg også satt i elevrådet. Det var ingen som ville, så da rakk jeg opp hånda. Så skulle vi møtes i avdelingsmøte og fikk et ark utdelt hvor du kunne krysse av om du ville stille til noen verv og da tenkte jeg at det kunne være fint å være med å forandre skolen til noe bedre. Så jeg stilte som elevrådsleder.»

«Elev 7: Ja, jeg har vært med i elevrådet tidligere»

3. Hvordan ble valget gjennomført i din klasse?

«Elev 6: Med oss var det ingen andre enn meg»

«Elev 7: vi stemte skriftlig. Jeg tror det var ca 4 stk som stilte»

Hvilken informasjon fikk dere i forkant av valget av tillitselev?

««Elev 6: Sa bare at nå skulle vi velge tillitselev»

«Elev 7: samme med oss også»

4. Har du sittet i elevrådet tidligere (barneskolen, ungdomsskolen eller videregående)?

«Elev 6: Ja, i 7 klasse, eller i 5 klasse var det kanskje»

«Elev 7: Ja, i 9. og 10. klasse, jeg satt i styret også»

5. Har du noen erfaring fra organisasjoner/politisk aktivitet/ungdomsråd/frivillig arbeid/organisering av idrett?

«Elev 6: styremedlem i et samfunnshus»

«Elev 7: nei»

6. Hvordan ble elevrådsstyret valgt? Var det mange som stilte til valg?

«Elev 6: For elevrådsleder var det 3 elever som stilte til valg. Man må ha over 50 % av stemmene for å vinne, så vi måtte ha to valgog ganger før det ble avgjort. Vi hadde presentasjon av oss selv og åpnet for spørsmål, sa om det var noe spesielt vi ville jobbe for»

«Elev 7: Avdelingslederne kommer automatisk inn i styret, der fungerer det på samme måte. Flere som har stilt til valg i avdelingene.»

«Elev 6: Før valg i avdelingene fikk vi informasjon om hvilke verv du kunne stille til på en lapp i forkant.»

Tror dere at den informasjonen om de forskjellige vervene gjorde dere mer forberedt på å stille til valg?

«Elev 6: Vi fikk ikke noe informasjon om hva vi skulle gjøre, bare hva vi kunne stille til. Vi burde få mer informasjon, får det er vanskelig å stille til noe du ikke vet hva er»

7. Har dere noen sosiale aktiviteter knyttet til elevrådet, evt hva?

«Elev 6: Vi har tenkt å ordne ei avslutning for elevrådet, vi har noe penger å rutte med som vi kan bruke til det»

«Elev 7: Vi har snakket om det, men det blei ikke noe av det.»

8. Har dere fått opplæring i elevrådsarbeid?

«Elev 6: Nei»

«Elev 7: Nei»

9. Opplever dere at det gir status blant de andre elevene å sitte i elevrådet?

«Elev 6: Egentlig ikke»

«Elev 7: Nei, kanskje ikke»

Hvorfor tror dere det er slik?

«Elev 7: Det vet jeg ikke»

«Elev 6: Kanskje de synes elevrådsarbeid er kjedelig»

Tror dere det er fordi elevene vet for lite om elevrådet?

«Elev 7: Ja, det kan godt hende»

«Elev 6: Ja, elevrådet har vært ganske passivt i flere år. Vi har ikke fått inn noen saker gjennom elevene i år. Men vi skal sette opp ei postkasse slik at elevene kan komme med ideer til den. Økonomiansvarlig skulle kjøpe inn og vi har snakket med skolen om å få lov til å henge den opp»

10. Opplever dere at synlig aktivitet fra elevrådet gir status blant de andre elevene?

«Elev 6: Det tror jeg kunne gitt status»

«Elev 7: Ja, enig»

11. Hvordan fungerer møteledelsen på elevrådsmøtene?

«Elev 6: Vi samler bare hele elevrådet en gang i året, vi har ikke hatt noe grunn til å ha samlet elevrådet etter det. Ellers foregår mesteparten av aktiviteten i avdelingene.»

«Elev 7: Vi har hatt 2-3 avdelingsmøter»

«Elev 6: vi har hatt 6-7 møter i styret, der er som oftest jeg som leder som leder ordet.»

12. Er det mange som tar ordet på møtene?

«Elev 6: Ja, alle deltar»

«Elev 7: Ja, de fleste tar ordet»

13. Har dere en kontaktperson på skolen som skal følge opp elevrådet?

Hvordan fungerer det?

«Elev 6: Ja, det fungerer godt»

«Elev 7: Han er ofte på møte med oss. Han prøver å få elevrådet til å ha møter når det går for lenge mellom hvert møte»

14. Hvordan blir dere mottatt av ledelsen når dere kommer med innspill til saker på skolen?

«Elev 6: Vi er velkommen der, de er imøtekommende og lett å snakke med»

15. Tror dere at aktiviteten fra elevrådet vil være avgjørende for rekruttering av nye tillitselever?

«Elev 6: Ja, om vi er synlige og viser at det er gøy vil det kunne påvirke de andre elevene»

Har dere tenkt på noe rekrutteringsarbeid på skolen?

«Elev 6: Jeg har lyst til å gå ut å forklare at det er gøy. Det er f. eks veldig få som deltar på seminarer. Det er sosialt og lærerikt, så jeg vil få med flere fra min skole til å delta. Jeg tror det hadde blitt bedre i elevrådet dersom flere deltok»

16. Skal dere bruke stemmeretten deres ved stortingsvalget høsten 2013?

«Elev 6: Ja, selvfølgelig»

«Elev 7: Ja»

17. Tror du at du kommer til å engasjere deg i

politikk/lokalsamfunn/arbeidsplass senere i livet?

«Elev 6: Jeg har lyst til å få til en rolle i fremtidig bedrift»

«Elev 7: Jeg har tenkt litt på det, men det er bare en liten tanke»

18. Hva er viktigste grunnen til at folk stiller til elevrådet?

«Elev 7: For å få være med å forandre ting.»

Er det noe som kan gjøres for å få flere til å stille?

«Elev 6: Må gi informasjon om det det går ut på, og at de får vite at de slipper å gå via alle avdelingene, de kan komme direkte til elevrådsleder også. F. eks med postkassen»

Tror dere flere ville stilt til valg dersom elevene fikk bedre informasjon i forkant av valget i klassen?

«Elev 6: Det kommer an på hva læreren sier om det, det må være positivt vinklet».

Til rektor:

1. Hvordan organiserer skolen valg av tillitselev?

«Vi kan starte med en liten utfordring. Den største elevgruppen vår er her bare i 2 år. Som regel blir de valgt slik at man får elever inn i styret, og der sitter de max 2 år, mange bare i 1 år. Vi avventer valget litt slik at elevene blir kjent i klassen, fra midten-slutten av september. Elevene velger tillitselev og vara fra hver gruppe/klasse. Tillitseleven møter i avdelingsselevrådet. Vi har 3 forskjellige nivå, tillitselevene, avdelingsselevråd, og styret.»

2. Hvilken informasjon går skolen ut med til elevene i forkant av valg av tillitselev?

«Ikke så veldig mye, annet enn at vi lager et lite skriv om valget. I tillegg ligger det informasjon på nettsiden til skolen om elevrådet og deres arbeid. Ellers er erfaringen vår at de har jobbet med dette på ungdomsskolen, og det er ikke noe nytt for dem. Litt av utfordringen er at elevene selv skal forstå hvilken rolle tillitseleven skal ha og hvilke oppgaver som skal løses. Det gjør det litt mer utfordrende når man skal velge noen. Skal man velge den mest populære gutten eller jenta i klassen, eller skal du velge en elev du tror kan snakke på vegne av klassen? Det tror jeg er en generell utfordring, ikke bare på vår skole.

Ofte ser vi tendens til «mobbevalg». Det frustrerer oss veldig når vi ser at elevene stemmer på en elev som har minst lyst til å være der, eller den stille gutten som sitter litt usynlig bakerst i klasserommet. Da har vi forsøkt å si til elevene at tillitsapparatet kollapser. Jeg som rektor holder tale for alle elevene når de kommer på skolen og da snakker jeg om elevmiljø, demokrati og valg av tillitselev. Her får alle samme informasjon helt fra starten av. Vi oppmuntrer elevene til å stå frem, de som ønsker å stille til valg bør gjøre det. Men elevene kommer fra forskjellige skoler og det er ikke alltid like lett å stå frem og si at du vil stille til valg, men det prøver vi å oppmuntre dem til. Det er også en jantelov som sier at «du skal ikke tro

at du er noe» som kan være med å påvirke valget. Når du er helt ny i en klasse, så kan det være vanskelig å stå frem og si at du vil stille til valg etter bare en måned. Det er en utfordring for elevdemokratiet.»

Har dere noe spesielt dere ber kontaktlærerne si i klassen før valget?

«Nei, ingenting bestemt. Ikke annet enn at det skal være valg»

Tror du måten kontaktlæreren fremstiller det for klassen kan ha noe å si for hvem som blir valgt?

«Ja, det tror jeg. Det avgjør ikke minst hvilke type elever som stiller. Læreren er en viktig faktor i alt som handler om livet i klasserommet. Det gjelder læring og et godt miljø. Dersom læreren presenterer det som noe viktig, noe positivt og hvor viktig det er med medvirkning, så tror jeg det kan være avgjørende for hvem som blir valgt»

3. Hvordan opplever du at elevrådet fungerer?

«Det fungerer varierende, enkelte år fungerer det veldig godt. Elevrådslederen kan komme titt og ofte på kontoret mitt med både krav, ris og ros. Mens andre år merker jeg ikke at det finnes et elevråd på skolen. Noen år har vi selv kalt inn elevrådet, og nesten beordret dem til å ha møte fordi de ikke har hatt noen møter selv. Men noen har ikke tid og noen har ikke lyst. Mens andre år har jeg de hengende rundt meg hele tiden og de spør om vi skal ha møte. Men nå har vi en lærer som en egen ressurs for å følge opp elevrådet.»

4. Hvordan legger rektor/ledelsen til rette for at elevrådet aktivt kan ta del i avgjørelser på skolen?

«Elevrådet har representanter i alle utvalg, skoleutvalget blant annet. Vi møter elevrådet 4 ganger i året.»

Mener du elevrådsstyret?

«Ja, her pirker du borti noe som er litt ømt for oss. Skolen vår har forskjellige lokalisasjoner og vi har så mange tillitselever, vi må organisere buss for elevene. Det å samle alle er en omfattende prosess. Det blir ikke gjort så ofte. Men vi møter elevrådsstyret oftere, det er mye enklere å organisere. De deltar også i avdelingsmøtene. De møtes regelmessig, men vi legger opp til at de skal få møte avdelingsleder ca hver 6. uke. Der diskuterer de hvordan ting fungerer på den enkelte avdelingen og elevene kan ta opp saker med avdelingsleder. Elevene er med på møte før vernerundene i AMU. I tillegg har avdelingsleder egne møte med avdelingsselevrådene som går gjennom årets tema for vernerunde. I etterkant er

elevene også med på å skrive rapporter sammen med driftsleder og bedriftshelsetjeneste.»

Det blir lavere terskel for å ta opp ting internt på avdelingene?

«Ja, det er på avdelingene det skjer. De holder til på hvert sitt hus, nesten litt som Harry Potter. Hver avdelingsleder har hvert sitt område med ansvar for personal, økonomi og pedagogikk. Da er det naturlig at elevene tar opp ting direkte med avdelingsleder, f. eks hvis det er for kaldt i klasserommet. Den informasjonen kommer ikke opp til meg som rektor, det blir håndtert på avdelingene. Hvis de møter motstand fra avdelingsleder, så tar de gjerne saken videre til meg som rektor. Da går vi gjennom saken og ser hvem vi tar saken videre med.»

Tror du det blir mindre saker i elevrådsstyret fordi man filtrerer ut en del saker gjennom avdelingene?

«Ja, det tror jeg. Jeg tror også det er mindre saker fordi det er et tett forhold mellom elever og lærere. De fleste saker blir løst på klassenivå. Dersom det ikke løses der, så blir saken løftet opp innad i avdelingen. Som regel slutter saken der. Da spør jeg meg selv om rektor blir en perifer byråkrat på en så stor skole som elevene ikke forholder seg til, eller er det fordi elevene løser sakene på avdelingene? Det vet jeg ikke, men jeg tror sakene løses fordi de har et nært forhold innad på avdelingene.»

5. Hvilken opplæring har elevene fått i elevrådsarbeid?

«Jeg tror det at vi har et eget elevombud er en viktig del. Det informerer vi om ved skolestart under rektors tale til elevene, hvor vi viser til dagboken om viktig informasjon om elevenes rettigheter og plikter. I tillegg til den opplæringen som elevombudet gir til hele elevrådet på et av fellesmøtene i elevrådet med alle tillitselever. Så deltar elevrådsleder på samling med elevombudet. I tillegg så har vi en dyktig kontaktlærer for elevrådet, han er engasjert i arbeidet og jeg tror elevrådet har tillitt til han. Han driver en del opplæring i demokrati, mest sammen med elevrådsstyret.

6. Tror du det gir status blant de andre elevene å sitte i elevrådet?

«Nei, jeg tror jeg ikke. For noen gjør det det, men for de fleste gjør det ikke det. Vi prøver å gjøre det til status å sitte i elevrådet. Det blir blant annet skrevet attest med høytidelig stempel og underskrift fra rektor. Her står det også litt om hvilke oppgaver de har hatt og hvor omfattende det er å drive elevråd på en så stor skole. Jeg sier også til de som sitter i elevrådet at et slikt papir, en slik attest, viser til at de har gjort noe, du har tatt et ansvar og det sier noe om hvem de er. Spesielt så tidlig i

livet, når de skal søke sin første jobb eller søke lærlingplass, så har du karakterer, fravær og egen attest fra rektor. Det er et viktig dokument å ta med seg videre. Vi signaliserer det allerede fra starten av året. Men de må selvfølgelig gjøre seg fortjent til en slik attest.»

Er dette noe du sier noe om under åpningstalen din?

«Nei, jeg siter det når vi møter elevrådet. Kanskje jeg burde sagt det allerede under åpningen, men da er det så opptatt av å få vite hvem de havner i klasse med at det er begrenset hvor mye informasjon vi kan gi dem. Men skolen har også et eget møte med alle VG1-elever avdelingsvis hvor vi går gjennom skolereglement, livet på skolen, hva de kan forvente, nulltoleranse for mobbing og hva det vil si å være elev på denne skolen. Men kanskje vi burde tenkt litt mer på elevrådsvalg og demokrati på det møtet. Da har de vært her i noen uker og det er like før valget av tillitselev i klassene.»

Har elevrådet fått noe opplæring i møteledelse?

«Nei, ikke annet enn det som de eventuelt har i norskfaget eller i samfunnsfag. Men jeg tror ikke det er noe organisert opplæring i det. Men de har klassens time, hvor man kanskje kunne satt litt mer fokus på det.

Har dere noen retningslinjer for hva skal foregå i klassens time?

«Nei, det tror jeg ikke. Men det er avdelingslederne som styrer dette, og det følger rollen til kontaktlærer å følge opp dette.»

Tror du synlighet og aktivitet i elevrådet vil være avgjørende for rekruttering til neste år?

«Ja, elevene søker hit på rykte, i tillegg til fag. Men jeg tror all elevaktivitet er med på å berede grunnen for at elever søker hit. Jeg tror at et godt fungerende elevråd, er et tegn på en godt fungerende skole. De to tingene henger sammen. For oss er elevrådet en viktig instans å lytte til, spesielt med tanke på arbeidsmiljø og læringsmiljø. Elevene er viktig å ha med i alt som har med trivsel, læringsforhold i klasserommet. Her må alle gode krefter jobbe sammen for å få til et bra resultat, og da er elevene helt klart en viktig del av det. Tillitselevne er viktige for kontaktlærerne og tillitselevne er også gode ambassadører for skolen. Hvis elevene trives på skolen, så vil de snakke fint om skolen til andre som eventuelt skal søke hit, så det henger sammen».

Hva tenker du skolen kan gjøre for å motivere elever til å sitte i elevrådet?

«Det viktigste må være å sammenligne det litt med lokalpolitikken. Dersom elevene tror at de ikke får gjennomslag og ikke får sine ønsker hørt, at lærerne og skolen kjører på uten å høre på dem, da tror jeg elevene vil se på det som bortkastet å sitte i elevrådet. Alle mennesker vil stille spørsmålet «what`s in it for me?», og der er jeg tydelig på at de får noe igjen for det, blant annet med attest fra rektor. Det kan være et viktig papir å ta med seg videre, det kan være avgjørende for om man får lærelassen som man ønsker seg. Vi lønner ikke elevrådet, men de får være med å bestemme. Det er viktig at de føler får være med å bestemme og at de får ta med seg noe videre i porteføljen sin videre. Da må vi også være tydelig på at elevrådet spiller en stor rolle på skolen.»

SKOLE C

Spørsmål til styremedlem, «elev 9»:

1. Hvordan havnet du i elevrådet?

«Jeg havnet her fordi jeg var elevrådsleder på ungdomsskolen, og hadde lyst å fortsette med elevråd. Jeg har alltid vært interessert i hvordan læringsmiljøet fungerer. Så derfor meldte jeg meg som elevrådsrepresentant for min klasse her på skolen og kom meg da inn i styret. Personen som satt som leder kjente til meg fra ungdomsrådet tidligere, så jeg kom inn i styret. Jeg satt i styret første året og sitter i styret i år.»

Var det flere som stilte til valg i klassen din?

«Ja, vi holdt en appell hver for oss og deretter stemte vi skriftlig»

2. Har du sittet i elevrådet tidligere (barneskolen, ungdomsskolen eller videregående)?

«Jeg satt nesten hele barneskolen, nesten hele ungdomsskolen og så langt på videregående også. Jeg var leder i de to siste årene på ungdomsskolen»

3. Har du noen erfaring fra organisasjoner/politisk aktivitet/ungdomsråd/frivillig arbeid/organisering av idrett?

«Ja, jeg sitter som leder i et politisk ungdomsparti lokalt, også har sittet i ungdomsrådet hele ungdomsskolen. De to siste årene var jeg direktevalgt til ungdomsrådet fordi jeg var leder i elevrådet på ungdomsskolen.»

4. Hvordan ble elevrådsstyret valgt? Var det mange som stilte til valg?

«Vi velger elevrådsleder allerede på våren, slik at det er klart til høsten. Når vi begynner igjen på høsten så oppfordrer elevrådsleder alle klasser til å velge sin representant. Så vil lederen samle alle representantene for gå gjennom hvilke stillinger vi har i styret og levere ut et skjema de interesserte kan fylle ut. Deretter vil lederen ha med seg to uavhengige som ikke har noe med elevrådsstyret å gjøre som går gjennom de som vil søke til styret og intervjuer dem. De avgjør hvem som får hvilke stillinger de forskjellige søkerne får i styret. Elevrådslederen har det siste ordet i avgjørelsen.»

Legges forslaget frem for alle tillitselevne for endelig avgjørelse?

«Nei, det er elevrådslederen, i samråd med de to andre, som tar avgjørelsen om hvem som får plass i styret.»

Vet du om elever har reagert hvis de ikke har kommet meg?

«Nei, men de får en forklaring for hvorfor de har fått plass eller hvis de ikke får plass»

5. Har dere noen sosiale aktiviteter knyttet til elevrådet, evt hva?

«Ja, vi prøver å få til noe. Styret har jevnlig møter, men det er vanskeligere å samle alle sammen. Men vi prøver å ha noen sosiale sammenkomster på kveld eller i langfriminuttet. Det er viktig at alle føler seg trygge på hverandre når man møtes på tvers av så mange klasser.»

6. Har dere fått opplæring i elevrådsarbeid?

«Ja, tidligere elevrådsleder har lagt igjen en stor perm som vi benytter oss av. Han har i tillegg gått gjennom en del av de viktigste tingene med oss. Vi har mye informasjon hvis vi lurer på noe»

7. Opplever dere at det gir status blant de andre elevene å sitte i elevrådet?

«Ja, det gjør jeg. Jeg tror både at elevrådskontoret ligger midt i sentrum for elevaktivitet, i tillegg møter alle elever opp på elevrådslederdebatten. Det synes jeg selv når jeg hørte debatten første året mitt på skolen. Det er ofte elever kommer innom oss på elevrådskontoret for å be oss om å se på ting.»

8. Opplever dere at synlig aktivitet fra elevrådet gir status blant de andre elevene?

«Ja, vi kommuniserer med elevene gjennom Fronter og jeg vil påstå at det er ganske bra kommunikasjon av aktiviteten vår mellom styret og elevene.»

9. Hvordan fungerer møteledelsen på elevrådsmøtene?

«Det er som regel elevrådslederen, men dersom noen andre ønsker å lede møtet, så bare sier de fra. Men det er som regel lederen som leder møtene»

10. Er det mange som tar ordet på møtene?

«Ja, vi kjører også innlegg/replikk for å holde styr på møtene. Det er mange fra styret som driver med andre ting utenom, politikk eller andre ting, som gjør at de kjenner til disse reglene fra før.»

11. Har dere en kontaktperson på skolen som skal følge opp elevrådet? Hvordan fungerer det?

«Ja, det fungerer ganske bra. Vi blir ofte kalt inn til møter og vi har månedlige møter med rektor hvor vi diskuterer aktuelle saker.»

12. Hvordan blir dere mottatt av ledelsen når dere kommer med innspill til saker på skolen?

«Vi blir mottatt veldig positivt. Det er åpen kommunikasjon og rektor er genuint interessert i hva vi driver med. Vi vet at vi er ønsket av ledelsen og det er positivt for oss.»

13. Tror dere at aktiviteten fra elevrådet vil være avgjørende for rekruttering av nye tillitselever?

«Ja, det tror jeg. Elevene legger merke til oss og jo mer vokser interessen. Vi ser jo allerede nå som vi har valg av ny leder, mange møter opp, stiller spørsmål og er interessert i valget.»

14. Skal dere bruke stemmeretten deres ved stortingsvalget høsten 2013?

«Ja, så klart»

15. Tror du at du kommer til å engasjere deg i politikk/lokalsamfunn/arbeidsplass senere i livet?

«Ja, det er jeg veldig sikker på»

16. Får dere attest for elevrådsarbeid?

«ja, det har kommet automatisk i posten med stempel og signatur fra rektor. Det står hva du har deltatt i og tidsrom, som vi kan legge ved CV.»

Vet du hvilken informasjon kontaktlærer gir til klassene før de skal velge tillitselev?

«Elevrådsleder bruker å gå rundt i alle klasser og informere kort om hva det innebærer og oppfordrer interesserte til å stille til valg. Når vi har valgt styret så har vi en representant for hvert av årskullene. Når det er noe vi må gi informasjon om

til klassene, så bruker vi de tre representantene til å gi informasjon til sitt årskull. De gir informasjon direkte og muntlig til elever.»

Spørsmål til elevrådsleder, «elev 10»:

1. Hvordan havnet du i elevrådet?

«Jeg satt i elevrådet i fjor, har alltid vært ganske engasjert. Jeg liker å ha litt ansvar, så når muligheten kom, så tok jeg sjansen og prøvde.»

Var det andre elever i klassen som stilte?

«Ja, det var to andre som også rakk opp hånda.»

Hvilken informasjon fik dere fra læreren i forkant av valget i klassen?

«Første året så gir læren informasjon om hva elevrådet er, hva de jobber med og hvilket ansvar man har i elevrådet. Andre og tredje året er det ofte den tillitseleven som hadde ansvaret for det årskullet som kommer tilbake for å fortelle om sin erfaring fra elevrådet.»

Stemmer dere skriftlig og holder dere en valgtale/presentasjon av dere selv før valget blir gjennomført i klassen?

«Ja, skriftlig. Det er meningen at alle klasser skal ha en presentasjon/appell fra kandidatene, men jeg vet ikke om det blir gjennomført slik i alle klasser.»

2. Har du sittet i elevrådet tidligere (barneskolen, ungdomsskolen eller videregående)?

«Ja, både på barneskolen og ungdomsskolen. Jeg satt i styret i på ungdomsskolen i 2 år»

3. Har du noen erfaring fra organisasjoner/politisk aktivitet/ungdomsråd/frivillig arbeid/organisering av idrett?

«Jeg er med i ungdomsrådet for andre året på rad. Jeg var med i formannskapet i ungdomsrådet i fjor.»

4. Hvordan ble elevrådsstyret valgt? Var det mange som stilte til valg?

«Valget av elevrådsleder gjøres på våren, april-mai. Da har vi en uke hvor kandidater kan komme til sittende elevrådsleder for å si fra at de ønsker å stille. Deretter kjører vi en debatt for alle VG1 og VG2-elever, slik at de skal få bli bedre kjent med kandidatene. Så stemmer alle de elevene fra VG1 og VG2 gjennom Fronter. Så det blir litt valgkamp, det er viktig for oss at det blir litt morsomt. På denne måten så vet 2/3 av skolen hvem elevrådsleder. De som

starter første året etter sommeren får egen introduksjon av elevrådsleder etter skolestart. Elevrådsleder deltar også med åpningstale under skolestart for alle elevene på skolen. Åpningsmøtene kjøres separat for de tre årskullene.»

Hvordan velges elevrådsstyret?

«Det er litt samme prinsipp til å begynner med. Man velger elevråd først, så har vi et møte hvor vi gir informasjon om det å sitte i styret, så deler vi ut en liste som de kan skrive seg på hvis de er interessert. Så henter vi inn to uavhengige som ikke går på skolen. De to intervjuer kandidatene, sammen med sittende elevrådsleder. Vi gjør det slik for å få noen som er objektiv til å bli med i prosessen.

Bestemmer denne «komiteen» hvem som skal sitte i elevrådsstyret, eller kommer komiteen med et forslag til elevrådet som de velger?

«Komiteen velger hvem som kommer inn i styret.»

5. Har dere noen sosiale aktiviteter knyttet til elevrådet, evt hva?

«Vi har brukt å ha litt pizzakveld for å bli kjent på høsten»

6. Har dere fått opplæring i elevrådsarbeid?

«Ja, blant annet har vi hatt besøk av Elevorganisasjonen. I tillegg har vi fått invitasjon til elev- og lærlingombudets arrangement. I tillegg har vi fått litt informasjon fra skolen. Vi har også ei elevrådshåndbok. Vi har også veldig god kontakt med tidligere elevrådsledere som vi kan spørre hvis vi lurer på noe.»

7. Opplever dere at det gir status blant de andre elevene å sitte i elevrådet?

«Ja, litt. Det er viktig for oss å vise oss frem, og ha et synlig elevråd. Vi ønsker å synliggjøre at du får være med på veldig mye spennende når du sitter i elevrådet. Vi har hatt besøk av Kronprinsen og da fikk vi som satt i elevrådet jobbe med arrangementet, i tillegg fikk vi besøke kronprinsparet på Skaugum. Vi ønsker å vise frem at du får være med på mye spennende gjennom elevrådet. I tillegg har vi et eget prosjekt i utlandet som vi samler inn penger til, her får vi sende elever som får reise på besøk for å se resultater av prosjektet og følge det opp. Det er elevrådet som har alt ansvaret for prosjektet.»

8. Opplever dere at synlig aktivitet fra elevrådet gir status blant de andre elevene?

«Ja, det er ikke noe status hvis elevrådet ikke vises. Dersom det vises at gjør noe i elevrådet, så tror jeg at du får mer status. Jeg tror også det fører til at flere vil inn i elevrådet».

9. Hvordan fungerer møteledelsen på elevrådsmøtene?

«Vi prøver å ha det litt løst i styret siden vi ikke er så mange. Vi har respekt for at alle skal komme til med sin mening. Jeg har hatt mye fokus på å se de som kanskje ikke tar ordet. Det er viktig for meg å spørre de hva de mener hvis de ikke tar ordet selv.»

10. Hvilken rolle tar styret når dere samler hele elevrådet?

«Leder fungerer som ordstyrer og tar gjerne opp saker. Styret pleier å informere eller legge frem saker. Styret prøver å ikke delta i diskusjonen. Vi har allerede sett på saken i styret og vil gjerne ha en annen vinkling på saken fra elevrådet. Da er det viktig at resten av elevrådet tar i ordet i sakene. Det er et godt oppmøte på møtene, men det er alltid noen det ikke passer for, slik er det bare. Men det skrives referat som de kan oppdatere seg på i etterkant av møtet»

11. Har dere en kontaktperson på skolen som skal følge opp elevrådet?

Hvordan fungerer det?

«Det fungerer veldig greit. Styret har mest kontakt med vedkommende og rektor. Vi har et veldig godt samarbeid med ledelsen og har jevnlige møter med dem. Vi får også tips og råd underveis.»

12. Hvordan blir dere mottatt av ledelsen når dere kommer med innspill til saker på skolen?

«Positivt, det føles som at vi blir godt mottatt. Vi har aldri fått et «nei» når vi har kommet med noe. Vi får jo tilbakemeldinger om at rektor må se nærmere på saken, men vi har et utrolig godt samarbeid. Det gjelder egentlig alle på skolen, renholdere også. De er veldig nysgjerrig på hvem som blir valgt som ny leder til neste år.»

13. Skal dere bruke stemmeretten deres ved stortingsvalget høsten 2013?

«Ja»

14. Tror du at du kommer til å engasjere deg i politikk/lokalsamfunn/arbeidsplass senere i livet?

«Ja, det tror jeg. Har allerede vært trener på et fotballag.»

15. Har du noe mer du har lyst til å tilføye?

«Ja, vi har et veldig godt samarbeid med ledelsen. Elevrådskontoret våres fungerer også veldig godt. Det er veldig sentralt i området hvor elevene oppholder seg, vi er synlige, vi får egen PC og alt vi trenger for å få gjort jobben vår. Vi har utrolig frie tøyler og det gjør at du ikke «kødder det til». Du

kjenner på at du har ansvaret. Du har frie tøyler, men det krever også at vi gjør jobben vår. Ledelsen er tydelig på hva de forventer av oss i begynnelsen, men ellers blander de seg ikke bort i hvordan vi jobber. Vi har også en egen post på budsjettet til skolen som vi kan benytte oss av.

Jeg tror det fungerer så bra fordi vi har det utrolig bra på skolen. Vi har noen slitte stoler her og der, dårlig luft på noen klasserom, det er ting vi jobber med. Men det er viktig for oss å ha fokus på litt større ting. Det gir også litt mer ansvar til elevrådet. De minste sakene vi tar opp er tildeling av parkeringsplasser til elevene. Vi har også hatt dyktige elevråd og ledere over flere år. Skolen er også veldig bevisst på at vi skal trives som elever på skolen.»

Til ansatt i ledelsen på skolen:

1. Hvilken informasjon går skolen ut med til elevene i forkant av valg av tillitslev?

«Nei, det kjenner jeg ikke til. Elevene går rundt i klassene selv. Men jeg kan tenke meg at kontaktlærerne gir informasjon om hva som skal foregå. De velger også leder på vårhalvåret. De som går siste året nå, er med på å overføre kunnskap til de som tar over»

2. Hvordan opplever du at elevrådet fungerer?

«De årene jeg har vært her, har jeg inntrykk av at det fungerer veldig bra. De er engasjert og tar mye initiativ. Men det vil jo alltid være personavhengig»

3. Hvordan legger rektor/ledelsen til rette for at elevrådet aktivt kan ta del i avgjørelser på skolen?

«De er med i skolemiljøutvalget og nå har de møte med assisterende rektor ca hver måned. De er også med i AMU.»

4. Hvilken opplæring har elevene fått i elevrådsarbeid?

«Nei, det vet jeg ikke. Jeg vet at de får opplæring og de er med i Elevorganisasjonen, så de får reist på møter der det er behov for at de skal dra.»

5. Det ar man involverer alle elvene i valget av elevrådsleder, tror du det påvirker aktiviteten i elevrådet?

«Ja, også er det like avgjørende hvem som blir valgt inn. Det er personavhengig.»

6. Tror du måten man velger elevrådsleder på denne skolen er med på å filtrere ut useriøse kandidater?

«Jeg håper det, jeg håper de er bevist på hva de tar på seg. Det er ikke bare å ta det på seg, det skal skjøttes på en god måte også.»

Fallhøyden er vel litt større man ikke klarer å fullføre vervet sitt på en god måte med en slik modell?

«Det er ikke det samme som å bli valgt som russepresident for å si det sånn»